

Jalostuksen tavoiteohjelma 2027-2031

Lyhytkarvainen saksanseisoja

Hyväksytty Saksanseisojakerhon yleiskokouksessa [19.4.2026]
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt [pp.kk.2026]

kuva Mika Harju

Sisälllys

1. YHTEENVETO	4
2. RODUN TAUSTA	6
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	6
4. RODUN NYKYTILANNE	7
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	7
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos	7
4.1.2 Jalostuspohja	10
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	13
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta kotimaassa	14
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	14
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	14
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin	15
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus	15
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	15
4.2.5 Luonteen arviointi jalostustarkastuksessa ja näyttelyissä	16
4.2.6 Käyttö- ja koeominaisuudet	16
4.2.7 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	18
4.2.8 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta	19
4.3. Terveys ja lisääntyminen	19
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet	19
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet	27
4.3.3 Rodulla muissa maissa havaitut perinnölliset sairaudet	31
4.3.4 Yleisimmät kuolinsyyt	32
4.3.5 Lisääntyminen	33
4.3.6 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	34
4.3.7 Yhteenveto rodun keskeisistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	34
4.4. Ulkomuoto	34
4.4.1 Rotumääritelmä	34
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	38
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	38
4.4.4. Yhteenveto rodun ulkomuoto- ja rakenneongelmista	38
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	38

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso	39
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	40
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	41
6.1 Jalostuksen tavoitteet	41
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille.....	42
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet.....	42
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	43
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	44
7. LÄHTEET	44
8. LIITTEET	44

1. YHTEENVETO

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Lyhytkarvainen saksanseisoja on riistaintoinen, kestävä, hyvällä vainulla varustettu, yhteistyöhaluinen, monipuoliseen metsästykseseen soveltuva seisova lintukoira. Se pystyy hakemaan riistaa hyvin avoimessa ja peitteisessä maastossa, sekä noutamaan ja jäljittämään pudotetun riistan maalta ja vedestä. Linnunmetsästyksen lisäksi se soveltuu myös esimerkiksi pienpetopyyntiin. Lyhytkarvainen saksanseisoja toimii metsästystilanteissa kaikkien sille asetettujen vaatimusten mukaisesti, vielä vanhanakin.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Populaation rakenne ja jalostuspohja

Lyhytkarvainen saksanseisoja on maailmanlaajuinen rotu, joten uutta jalostusmateriaalia on löydettävissä. Viimeisten kuuden vuoden aikana jalostukseen käytetyistä uroksista on noin puolet ollut joko tuontikoiria tai ulkomaisia koiria. Tämä on lisännyt rodun monimuotoisuutta ja geenipohjaa. Suomalaisten koe- ja näyttelypalkittujen urosten käyttö lisääntyi koronavuosien aikana, mutta edelleen niitä jää myös jalostuskäytön ulkopuolelle.

Jalostuspohjaa tulisi kasvattaa erityisesti käyttämällä laadukkaiden ulkomaisten koirien ohessa entistä laajemmin jo kotimaassa olevaa rodun kantaa, joiden osalta on paljon tietoa koirien käyttöominaisuuksista, terveydestä, rakenteesta ja luonteesta.

Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

Lyhytkarvainen saksanseisoja on pysynyt rotumääritelmän mukaisesti luonteeltaan tasapainoisena ja luotettavana koirana. Tavoitteena on luonteen pysyminen rotumääritelmän mukaisena. Lyhytkarvaista saksanseisojaa käytetään Pohjoismaissa edelleen pääasiassa kanalinnustuksessa seisovana lintukoirona. Vahvojen nouto-ominaisuuksien ja koulutettavuuden vuoksi lyhytkarvainen saksanseisoja on korvaamaton apu vesilinnustuksessa ja kyyhkyjahdissa. Pienpetokannan harvennus kuuluu monen lyhytkarvaisen saksanseisojan työn kuvaan. Lyhytkarvaisen saksanseisojan tulisi pysyä metsästyskäytössä metsästäjän kaverina. Käyttöominaisuuksien ylläpito ja parantaminen jalostusvalinnoilla on keskeinen tavoite.

Terveys ja lisääntyminen

Lyhytkarvainen saksanseisoja on terve rotu. Voimassa olevan PEVISAn mukaisesti seurataan rodun lonkkien ja kyynärien tilannetta. Kokonaisuutena voidaan todeta molempien pysyneen hyvinä. Tavoitteena on lisätä PEVISAn mukaisissa kuvauksissa käyvien koirien lukumäärää. Myös olkanivelten terveyden tärkeys sekä synnynnäisten nikamamuutosten, välimuotoisen lanne-ristinikaman ja nikamaepämuodostumat, tunnistamisen tärkeys on tiedostettu rotumme jalostuksessa. Myös olkanivelkuvausta, sekä selän kuvaamista synnynnäisten epämuodostumien LTV ja VA osalta suositellaan tehtäväksi rutiinisti lonkka- ja kyynärkuvausten yhteydessä. Terveystietojen avulla on kartoitettu rodussa olevia sairauksia ja jalostusvalinnoilla pyritty niitä estämään. Tavoitteena on saada mahdollisimman paljon terveystietoa jalostuksen avuksi. Terveystietojen keräämisen avuksi on saatu rotujärjestön verkkosivuille sähköinen terveystietoilmoitus, johon vastauksia tulee enenevässä määrin.

Keskimääräinen pentuekoko on ollut viimeiset 6 vuotta 7–7,8 pentua. Lyhytkarvainen saksanseisoja on hyvä lisääntymään, eikä rodussa ole pääsääntöisesti astutus- tai astumisvaikeuksia ja synnytykset tapahtuvat pääosin luonnollisesti. Astutuksiin ja synnytyksiin liittyvän tiedon lisääminen kasvattajille on tärkeää.

Rakenne ja ulkomuoto

Lyhytkarvaisen saksanseisojan rakenne ja ulkomuoto vastaavat yleisellä tasolla rodun käyttötarkoitusta. Näihin on myös jalostuksessa pyritty kiinnittämään huomiota. Oikeanlainen rakenne lisää koiran kestävyyttä metsästyksessä. Lyhytkarvaisen saksanseisojan ulkomuodon tulee vastaisuudessaakin palvella metsästyskäyttöä. Viime vuosina rodun omat ulkomuototuomarit ovat kiinnittäneet huomiota lyhytkarvaisen saksanseisojan etupään suoruuteen, jota esiintyy osalla koiristamme. Laukkaamalla työskentelevän koiran etuosan ei tulisi olla liian suora, jotta se kestäisi pitkäkestoisen rasituksen. Tähän on vuosikokousten roturyhmissä sekä rotujärjestön lehdessä pyydetty kasvattajia ja harrastajia kiinnittämään huomiota. Tavoitteena on rodun rakenteen säilyttäminen tai jopa parantaminen.

Metsästysominaisuudet

KAER-kokeissa arvostellaan vuosittain noin 650 koesuoritusta lyhytkarvaisen saksanseisojan osalta. Koetulosten perusteella rodun käyttöominaisuudet ovat erittäin hyvällä tasolla. Kokeissa palkitsemisprosentti on säilynyt noin 50% tasolla vuodesta toiseen. Jalostuksessa tulisi pyrkiä edelleen lisäämään kotimaassa tai ulkomailla koepalkittujen koirien käyttöä. Vuonna 2025 rekisteröidyistä pennuista 82% oli koepalkitut vanhemmat.

PEVISA määräykset

Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla lonkka- ja kyynärkuvattuja raja-arvoilla B/B-lonkka ja 0/0-kyynärät. Enintään 55 jälkeläistä, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan. PEVISA:an ei esitetä muutoksia.

Tärkeimmät kriteerit jalostuskoirille

Käyttöominaisuuksien suositelleen olevan testattu ja ulkomuodon rodunomainen. Luonteen on oltava tasapainoinen, rauhallinen, luokseen päästävä ja hyväntahtoinen vieraillekin ihmisille. Jalostukseen tulee käyttää ainoastaan terveitä koiria. Sukusiitosaste ei tulisi olla enempää kuin 6,25 % vähintään 5 sukupolven mukaan laskettuna. Kasvatustyössä tulee aina pyrkiä rodun keskitasoa parempaan tulokseen. Tähän pitäisi pyrkiä esimerkiksi niin, että jalostukseen käytetään rodun keskiarvoa parempia koiria. Mittareina käytetään KAER-, näyttely- ja terveystutkimustuloksia.

Yksittäisen koiran jalostuskäyttö on rajoitettu 55 pentuun. Viimeinen rajan ylittävä pentue rekisteröidään kokonaan. Saman yhdistelmän uusimista ei suositella. Suositellaan, että kahta B-lonkkaista koiraa ei yhdistetä jalostuksessa ja että jalostusyhdistelmän yhteenlaskettu lonkkaindeksiluku on vähintään 195.

Kyynärkuvausten tulos tulee olla 0/0

Myös olkanivelten sekä selästä VA ja LTV kuvaaminen on suositeltavaa.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Lyhytkarvaisen saksanseisijan historia alkaa koirista, joita käytettiin ennen kaikkea Välimeren maissa riistalintujen verkkometsästyksessä sekä apuna haukoilla metsästäessä. Seisovat lintukoirat tulivat Ranskan ja Flanderin kautta Saksan hoveihin. Näiden koirien tärkein ominaisuus oli seisontataipumus riistalle. Kaksipiippuisen haulikon käyttöönoton (v. 1750) myötä seisovia lintukoiria tarvittiin yhä enemmän ja riistalintujen lentoon amunnasta tuli kuninkaallinen urheilumuoto. Napoleonin murskattua feodaalijärjestelmän vuonna 1805 sai saksalainen keskiluokka mahdollisuuden pienriistametsästykseseen. Saksassa tästä pelkästään seisovasta koirasta jalostettiin monikäyttöinen metsästyskoira risteyttämällä siihen vanhoja saksalaisia rotuja, kuten vainukoira, verijälkikoira, ajokoira ja vinttikoira.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Hektor I (synt. 1872) pidetään lyhytkarvaisen saksanseisijan esi-isänä. Sen aikaisen koiran tyyppi poikkesi nykypäivän saksanseisijasta. Ne olivat enimmäkseen raskaita, niillä oli usein riippuva maha tai notkoselkä, tihrusilmät ja pehmeät kypälät. Siksi ne työskentelivät verkkaisemmin ja olivat yleensä hyviä noutajia. Lisäämällä tarkkaan harkittu annos pointterivertaa, kuten Solms-Braunfels'in prinssi Albrecht ehdotti, saatiin lyhytkarvaisen saksanseisijan vainu paranemaan ja rakenne kevenemään. Vuodesta 1897 alkaen julkaistu vuosikirja "Zuchtbuch Deutsch Kurzhaar" on ollut perusta kehitettäessä rodun jalostusta. Prinssi Albrecht zu Solms-Braunfeld kirjasi lyhytkarvaisen saksanseisijan rotumerkit, laati rakenteen arvosteluohjeet ja lopulta yksinkertaiset koesäännöt metsästyskoirille. Nykyään lyhytkarvaisella saksanseisijalla on tarkat jalostus- ja koesäännöt.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Saksanseisijilla on metsästetty maassamme ja 1800-luvun loppupuoliskolta alkaen. Saksanseisijarotujen harrastus oli ensimmäisen maailmansodan jälkeisinä vuosina 1920-luvulla vilkasta. Sotien välissä lyhytkarvaisia saksanseisijoihin tuotiin Saksasta ja myös Ruotsista. Nykyiset suomalaiset linjat ulottuvat Saksanseisijakerhon rekisterissä näihin tuontikoiriin saakka. Myös sotien jälkeen Tanskasta tuotetut lyhytkarvaiset ovat vaikuttaneet kantaamme. Saksantuonnit 1980-luvulta alkaen ovat tuoneet kantaan korkealaatuisia metsästysintoina aineista parantaen myös luonnetta ja ulkomuotoa. Lyhytkarvaisen saksanseisijan rekisteröinnit ovat kuuden vuoden periodilla tarkasteltuna keskiarvolla noin 250 koiraa/vuosi. Rotua käytetään metsästyskoirana. Tuontien määrä on säilynyt hyvällä tasolla ja laajentunut niin, että koiria on tuotu enenevässä määrin myös alkuperämaan ulkopuolelta.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotujärjestö

Lyhytkarvainen saksanseisija kuuluu mannermaisten seisijarotujen yhteisen rotujärjestön, Saksanseisijakerho ry:n alaisuuteen. Saksanseisijakerho on perustettu vuonna 1943, jolloin yhdistyksen jäseniksi ilmoittautui 27 saksanseisijien harrastajaa. Tällä hetkellä Suomen Kennelliiton kuuluvassa rotujärjestössä on noin 2900 jäsentä, mihin tasoon se on viimeisten vuosien aikana vakiintunut. Aluksi rotujärjestön edustamat koirat olivat vain lyhyt- ja karkeakarvaisia

saksanseisoja, mutta vuosien saatossa rotujen määrä on lisääntynyt. Saksanseisojakerhon tarkoitus on ylläpitää ja kehittää mannermaisia seisovia lintukoiria metsästyksen monitoimikoirina sekä edistää kanakoiraharrastusta Suomessa. Ja sen voimassa olevan strategia tavoittelee terveitä metsästyskoiria metsästäjille. Tähän kerho pyrkii järjestämällä roduilleen näyttelyitä, jalostustarkastuksia sekä kanakoirien erikoiskokeita (KAER) ja kilpailuja. Saksanseisoja-lehti ilmestyy jäsenille neljästi vuodessa. Saksanseisojakerholla on uudistetut kotisivut sekä tietokanta ja se järjestää webinaareja ajankohtaisista asioista. Kerho myös vaalii ja ohjaa edustamiensa rotujen rodunjalostusta, sekä pyrkii kaikin keinoin torjumaan koirien terveydentilaa mahdollisesti horjuttavia perinnöllisiä vikoja ja muita eläinsairauksia sekä tiedottamaan niistä jäsenilleen.

Saksanseisojakerhon hallituksessa on 7 jäsentä ja sihteeri. Lisäksi kerhon toimintaa ohjaavat eri toimikunnat, esimerkiksi jalostustoimikunta, koetoimikunta, ulkomuototoimikunta ja lehden toimituskunta. Kerhon toimihenkilöihin kuuluvat myös jäsen sihteeri, myyntisihteeri ja tiedottaja.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Saksanseisojakerhon jalostustoimikunnassa on 10 jäsentä. Jalostusneuvojat valitsee Saksanseisojakerhon vuosikokous. Lyhytkarvaisen saksanseisojan jalostusneuvonnasta vastaa 3 henkilöä ja karkeakarvaisen saksanseisojan jalostusneuvonnasta 3 henkilöä. Bretonien jalostusneuvonnasta vastaa 2 henkilöä, pieni- ja isomünsterinseisojien, sekä pitkäkarvaisen saksanseisojan jalostusneuvonnasta vastaa 1 henkilö ja muiden rotujen jalostusneuvonnasta vastaa 1 henkilö. Muiden rotujärjestön alaisuuteen kuuluvien rotujen (22 eri rotua) pentuvälityksestä ja rotutietouden jakamisesta vastaa yhdistyksen vuosikokouksen valitsevat 8 rotuyhteyshenkilöä. Saksanseisojakerhon jalostustoimikunta määrittelee jalostuksen tavoitteet ja seuraa rotujemme tilaa. Toimikunta ohjaa jalostuksen suunnittelua antamalla lausuntoja ja suosituksia jalostusyhdistelmistä sekä hoitaa pentuvälitystä. Toimikunta pitää yllä jalostusrekisteriä jalostukseen sopiviksi katsotuista koirista. Jalostustoimikunta on mukana mm. järjestelemässä jokavuotista nuorten koirien ikäluokkakatselmusta Junkkaria sekä on mukana mahdollisten jalostuskatselmuksen järjestelyistä.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua. Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä

rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista. Samoin Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään puolet syntyvistä koirista, tai pentuekoko huomioiden se rodun osuus, joka saadaan jakamalla luku 2 rodun keskimääräisellä pentuekoolla. Jos rodun pentuekoko on vaikkapa 5, jalostukseen tulisi käyttää 40 % rodun koirista. Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä. (Lähde: Kennelliitto / Katariina Mäki)

Taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit 2016-2025

Rekisteröinnit	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Pennut (kotimaiset)	209	202	224	275	305	304	205	221	305	259
Tuonnit	15	26	18	23	13	27	21	13	12	19
Rekisteröinnit yht.	224	228	242	298	318	331	226	234	317	278
Pentueet	27	28	32	37	41	39	26	28	41	34
Pentuekoko	7,7	7,2	7	7,4	7,4	7,8	7,9	7,9	7,4	7,6
Kasvattajat	23	26	29	29	39	31	23	25	34	28

Koiranet 1/2026

Rekisteröintimäärät Suomessa

Lyhytkarvaisen saksanseisojan vuosittaisissa rekisteröintimäärissä esiintyy jonkin verran vaihtelua. Tarkasteluvälillä kolmena vuonna (2017, 2020 ja 2021) koiria on rekisteröity yli 300 kappaletta ja muina vuosina yli 200. Tilastojen perusteella vaihtelu näyttää johtuvan etupäässä pentueiden määrän vaihtelusta, keskimääräinen pentuekoon pysyessä samalla tasolla. Kotimaisten pentujen rekisteröintimäärä on vaihdellut 202 - ja 305 pennun välillä.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Tuontikoirien määrä vaihtelee vuosittain ja on tarkasteluvälillä ollut pienimmillään 12 ja suurimmillaan 27 tuontikoira/vuosi. Vuosittain on jonkin verran eroa siinä, mistä maasta koiria tuodaan. Eniten koiria tuodaan Saksasta, ja sen jälkeen eniten tuodaan Ruotsista. Joissakin tapauksissa on samasta pentueesta tullut enemmän kuin yksi pentu Suomeen.

Taulukko 2. Vuositilasto – jalostukseen käytetyt koirat

Jalostukseen käytetyt eri urokset	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
kaikki	19	21	22	28	33	33	22	24	29	26
kotimaiset	8	11	9	16	21	20	14	16	21	14
tuonnit	7	6	7	10	10	7	4	5	3	7
ulkomaiset	4	4	6	2	2	6	4	3	5	5
keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 2 kk	4 v 2 kk	4 v 3 kk	5 v 1 kk	4 v 11 kk	5 v	5 v 4 kk	5 v 3 kk	4 v 4 kk	5 v 1 kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
kaikki	26	28	32	37	41	38	26	28	41	34
kotimaiset	21	24	23	31	35	32	23	24	36	27
ulkomaiset	5	4	9	6	6	6	3	4	5	7
keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 6 kk	4 v 9 kk	4 v 9 kk	4 v 3 kk	4 v 5 kk	4 v 7 kk	5 v 1 kk	4 v 7 kk	5 v	4 v 5 kk
lsoisät	35	38	43	51	58	49	40	42	43	46
lsoäidit	39	43	47	51	60	52	39	46	52	52
Sukusiitosprosentti	0,81 %	0,71 %	1,13 %	1,14 %	0,87 %	0,89 %	0,72 %	1,22 %	1,10 %	1,14 %

Koiranet 1/2026

Jalostuskoirien kotimaisuusaste

Viimeisten viiden vuoden aikana jalostukseen käytetyistä uroksista kotimaisten urosten käyttö lisääntyi koronavuosina matkustusrajoitteiden seurauksena. Sen jälkeen vuosina 2023-2025 ulkomaisten urosten ja ulkomailla syntyneiden tuontiurosten käyttö on lisääntynyt. Jalostusnarttujen osalta vastaavaa kehitystä ei ole näkyvässä, vaan ulkomaisten Suomeen tuotujen narttujen käyttö jalostukseen on tarkastelujaksolla ollut suhteellisen vakaata.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Narttujen jalostuskäytön ikä on useita vuosia ollut keskimäärin 4v3kk – 5v1kk ja urosten 4v2kk - 5v4kk.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitos

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten, tai sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisarparituksessa 12,5 %. Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämismuotoja eläimiä. Jos

huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleeleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole. Haitat alkavat näkyä kun sukusiitosaste ylittää 10 % Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä. Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %. (Lähde: Kennelliitto / Katariina Mäki)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Lyhytkarvaisen saksanseisojan sukusiitosaste on vakiintunut alle yhden ja hieman yli 1 %, mitä on pidettävä erinomaisena tasona. Tämä ei kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, että vuosittain on yksittäisiä yhdistelmiä, joissa sukusiitosaste on hieman korkeampi.

4.1.2 Jalostuspohja

Taulukko 3. Jalostuspohja per sukupolvi 2016 - 2025

Pervuosi	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Pentueet	27	28	32	37	41	39	26	28	41	34
Jalostukseen käytetyt eri urokset	19	21	22	28	33	33	22	24	29	26
Jalostukseen käytetyt eri nartut	26	28	32	37	41	38	26	28	41	34
Isät/emät	0,73	0,75	0,69	0,76	0,8	0,87	0,85	0,86	0,71	0,76
Tehollinen populaatio	31 (57%)	34 (61%)	37 (58%)	45 (61%)	51 (62%)	48 (62%)	33 (63%)	35 (62%)	48 (59%)	41 (60%)
Uroksista käytetty jalostukseen	0 %	1 %	1 %	4 %	7 %	5 %	8 %	8 %	8 %	9 %
Nartuista käytetty jalostukseen	1 %	1 %	3 %	5 %	6 %	10 %	15 %	10 %	20 %	15 %
Per sukupolvi (4 vuotta)										
Pentueet	124	138	149	143	134	134	129	133	142	125
Jalostukseen käytetyt eri urokset	66	78	88	88	86	82	77	78	89	81
Jalostukseen käytetyt eri nartut	96	104	114	116	109	101	94	100	112	102
Isät/emät	0,69	0,75	0,77	0,76	0,79	0,81	0,82	0,78	0,79	0,79
Tehollinen populaatio	111	125	138	140 (49%)	133	125	117	122	137	125
Uroksista käytetty jalostukseen	2 %	3 %	4 %	6 %	7 %	7 %	8 %	8 %	10 %	10 %
Nartuista käytetty jalostukseen	3 %	4 %	6 %	9 %	10 %	14 %	15 %	16 %	16 %	15 %

Koiranet 1/2026

Tätä osiota varten yllä on taulukko, joka on otettu vuosista 2016-2025, jotta saadaan 10 vuoden vertailukelpoiset luvut. Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen määrät ovat melko lailla vakiintuneet: uroksista käytetään jalostukseen 10 % ja alle, mitä voidaan pitää liian alhaisena lukuna. Trendi näyttää olevan laskeva ja tähän on syytä tarkkailla. Lasku johtuu kasvattajien jalostusvalinnoista. Tuontiurosten ja ulkomaisten urosten jalostuskäyttö on kasvanut ja ns.

suomalaiset linjat ovat jääneet jalostuksessa vähäisempään rooliin. Toisaalta käytettäessä ulkomaisia uroksia ja tuontiuroksia, pysyy myös rodun monimuotoisuus ja geenipohja laajempaan. Laajempi geenipohja mahdollistaa kotimaisten koirien jalostuskäyttöä jatkossa. Narttujen osalta jalostukseen on käytetty 5 - 20 % ikäpolvesta. Myös tuontinarttujen lukumäärä on kasvanut viime vuosina, mikä vaikuttaa siihen, että prosentti on lähempänä 10 % nykyisin.

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Mitä suurempi rodun tehollinen populaatiokoko on, sitä paremmin perinnöllinen vaihtelu säilyy rodussa. Pieni tehollinen koko tarkoittaa nopeaa sukusiitoksen lisääntymistä. Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä koira. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu. Laskelmat tehdään sukupolvea kohden. Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumääristä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä. Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä. Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa $Ne = 4 * Nu * Nn / (2 * Nu + Nn)$, jossa Nu on 4 vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja Nn 4 vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä. Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla. Paras tapa säilyttää perinnöllistä vaihtelua ja estää perinnöllisten sairauksien kasaantuminen on välttää yksittäisen yksilön runsasta jalostuskäyttöä. Jos rodun tehollinen koko on alle 50 - 100, rodusta häviää geenimuotoja niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. Silloin on keskityttävä säilyttämään mahdollisimman monen yksilön geenejä käyttämällä mahdollisimman useaa eri koira jalostukseen ja huolehtimalla, että niiden jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme ”uutta verta”. Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan. (Lähde: Kennelliitto / Katariina Mäki)

Rodun tehollinen populaatiokoko

Lyhytkarvaisen saksanseisojan tehollinen populaatiokoko on viimeisten 10 vuoden aikana ollut selkeästi yli 100, vaihteluvälin ollessa 111 - 140. Myös tuontikoirien ja ulkomaisten jalostusurosten käyttö on lisääntynyt, joten rotuun on saatu myös riittävästi ”uutta verta”.

Taulukko 4. Viimeisen 10 vuoden (2016 - 2025) aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta

	Uros	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat. %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	PISPANMÄEN VISKI	8	55	2,19 %	2 %	10	53	8	55
2	CHARLESWOODSAM	6	54	2,15 %	4 %	7	51	6	54
3	TALLYHO YARD	7	54	2,15 %	6 %	20	139	7	54
4	RUDOLF VOM GEESTMOOR	6	54	2,15 %	9 %	1	1	6	54
5	BACCHUS VON DER NORDHOOP	6	50	1,99 %	11 %	1	8	6	50
6	NATAN DI SAN FIORANO	6	44	1,75 %	12 %	0	0	6	44
7	JOKILAKIAN OAMI	6	44	1,75 %	14 %	8	42	6	44
8	HAUGTUN'S HFE PRO	5	42	1,67 %	16 %	13	59	5	42
9	YLISAKIAN CETU	5	41	1,63 %	17 %	0	0	5	41
10	BOND MAKOLSKI	5	36	1,43 %	19 %	4	36	5	36
11	GRANDO VOM SOPHIENTAL	4	35	1,39 %	20 %	0	0	4	35
12	RIPMARKENS MOTO	5	34	1,36 %	22 %	0	0	5	34
13	YLISAKIAN AUGUSTINO	3	34	1,36 %	23 %	0	0	3	34
14	MYRÄKKÄLÄN HC REMU	4	33	1,32 %	24 %	2	12	4	33
15	CHARLESWOODRAYMOND	4	33	1,32 %	26 %	4	31	4	33
16	KUKSAPIRTIN URA	4	33	1,32 %	27 %	6	38	4	33
17	RAMONES MOON EYES	4	33	1,32 %	28 %	1	8	4	33
18	DOCENT VOM HOLTVOGT	5	32	1,28 %	30 %	0	0	5	32
19	PICTAN FRANK	5	32	1,28 %	31 %	3	24	5	32
20	NIGEL OBERON HAUS	4	32	1,28 %	32 %	3	30	4	32

Koiranet 1/2026

Yhtään urosta tai narttua ei ole käytetty tuottamaan 50 % tai yli ajanjakson pennuista. Lyhytkarvaista saksanseisojaa käytetään pääasiassa metsästyskoirana, ja 20 käytetyimmän uroksen ja nartun listassa suurin osa on palkittu Suomessa kokeissa. Osa listalla olevista on tuotu Suomeen tyvistetty häntäisinä, niillä ei sen vuoksi ole oikeutta osallistua Suomessa kokeisiin. Joillakin näistä tiedetään olevan koepalkinto lähtömaassa. Viime vuosina rotua on käytetty menestyksekkäästi myös valjakkohiihdossa. Rodussa on muutama kasvattaja, joiden kasvatteja käytetään pääasiassa vain valjakkohiihdossa.

Taulukko 5. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua

	Narttu	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	BACCARA DK VENATOR D'URSUS	4	39	1,55 %	7	57	4	39
2	KATAJAKANKAAN AF HILDA	4	37	1,47 %	2	13	4	37
3	STALLOGAISA'S TE JETTA	4	35	1,39 %	6	37	4	35
4	QUINZY ZE STIPEK	4	35	1,39 %	2	14	4	35
5	SYSIÄSSÄN TINAKENKÄTYTTÖ	4	31	1,24 %	9	62	4	31
6	YLISAKIAN ADALFIINA	3	30	1,20 %	10	76	3	30
7	AFRICA DK VENATOR D'URSUS	4	29	1,16 %	3	18	4	29
8	ALAVANMAAN FATIMA	3	29	1,16 %	0	0	3	29
9	LYSTLUNDS ROMA	3	29	1,16 %	2	18	3	29
10	MERACUS MELODIE	4	28	1,12 %	0	0	4	28
11	ERÄÄMUN DEBI	2	28	1,12 %	8	64	2	28
12	YLISAKIAN BALLERINA	4	27	1,08 %	0	0	4	27
13	NARDUS OUT OF SIGHT OFELIA	3	26	1,04 %	3	22	4	34
14	BALLADE VOM SCHNEPFENHAIN	3	26	1,04 %	14	98	3	26
15	TAKA-TAPIOLAN IRA	3	26	1,04 %	0	0	3	26
16	KATAJAKANKAAN BEATRICE	4	25	1,00 %	5	39	4	25
17	CHARLESWOOD SAMANTHA	2	25	1,00 %	0	0	2	25
18	KAPPAHEGYI IZABELLA	2	25	1,00 %	0	0	2	25
19	MERACUS KSENIA	3	24	0,96 %	3	30	3	24
20	ERÄÄMUN GERI	2	23	0,92 %	0	0	2	23

Koiranet 1/2026

Jalostuskoirien käyttömäärät

Pentuekoko huomioiden rodun eri yksilöitä tulisi käyttää laajemmin jalostukseen. Tällä hetkellä myös narttujen jalostuskäyttö on jossain määrin keskittynyt saman pentueen tai suvun koirien jalostamiseen. Vaikka yksittäisellä nartulla tai uroksella ei ole montaa pentuetta tai paljon jälkeläisiä, saman pentueen jälkeläiskäyttö voi olla runsasta.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Jalostukseen eniten käytettyjen urosten ja narttujen (20 eniten käytettyä urosta ja 20 eniten käytettyä narttua) joukossa on lukuisia sekä isä - poika / tytär tai emä - poika / tytär tapauksia. Tämä kaventaa jossain määrin jalostuspohjaa, mitä tulisi jatkossa seurata. Toisaalta, kun pentue täyttää jalostustavoitteet, myös pentueen koirat ovat keskimäärin parempia, niitä tuodaan myös enemmän kokeisiin ja sen kautta niitä käytetään myös enemmän jalostukseen.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Rodun emämaassa Saksassa lyhytkarvaisia saksanseisojia syntyy vuosittain noin viisinkertainen määrä Suomeen verrattuna. Alla olevasta taulukoista käy ilmi vuotuiset rekisteröintimäärät Saksassa, Ruotsissa ja Norjassa viimeisten kymmenen vuoden aikana.

Käytetyimmät urokset Saksassa vuonna 2024 olivat: Kosmo vom Sauwerder 50 pentua, Vico KS vom Kronsberg 38 pentua, Bax vom Eichendorf 37 pentua, Lux vom Schloßgraben 36 pentua, Vagabund von Neuarenberg 36 pentua. Yhteensä syntyi 157 pentuetta, joissa 1229 pentua (Zuchtbuch Deutsch

Kurzhaar, Jahrgang 128). Saksan kennelliiton tilasto eroaa hieman Saksan lyhytkarvajärjestön julkaisemasta tilastosta.

Taulukko 6: Vuotuiset rekisteröinnit lyhytkarvaiset saksanseisojat Saksassa 2015-2024

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Deutsch Kurzhaar	1236	1278	1304	1842	1235	1233	1202	1275	1133	1172

VDH Welpenstatistik 1/2026

Ruotsissa ja Norjassa syntyy lyhytkarvaisia saksanseisojia hyvin saman verran kuin Suomessa. Jalostusyhteistyö Ruotsin ja Norjan kanssa on vilkasta.

Taulukko 7: Vuotuiset rekisteröinnit lyhytkarvaiset saksanseisojat Ruotsissa ja Norjassa 2016-2025

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Ruotsi	229	181	160	284	242	314	252	172	204	266
Norja	124	152	132	233	250	190	191	190	219	193

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta kotimaassa

Lyhytkarvaisen saksanseisojan populaation rakenne on tällä hetkellä erittäin hyvä. Viime vuosien runsas ulkomaisten ja tuontikoirien käyttö jalostuksessa on tuonut uutta verta ja estänyt geenipohjan kaventumista. Rodussa on jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma, jonka mukainen jälkeläismäärä on joidenkin urosten osalta täytynyt tai täyttymässä. On myös pentueita, joissa on useita menestyneitä, jalostukseen käytettyjä koiria, mikä kaventaa populaation geenipohjaa. Lisäksi on tiedostettu, että rodussa on ollut ja edelleen on useampia isä-poika ja äiti-tytär koiria, jotka ovat tuottaneet suuren määrän jälkeläisiä. Tämän huomioiminen tulevissa jalostusvalinnoissa on tärkeää, jotta populaation geenipohja kotimaassa säilyy ja estetään tehollisen populaation pienentyminen. Lyhytkarvapopulaatiossa edellä mainittujen tekijöiden yhdistyminen voi jatkossa kaventaa jalostuspohjaa.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Lyhytkarvainen saksanseisoja on rotumääritelmän mukaan luonteeltaan ja käytökseltään vahva, tasapainoinen, luotettava ja hillitty. Sen ei pidä olla hermostunut, arka tai aggressiivinen. Myös vinkuminen on ei-toivottu ominaisuus: se häiritsee koiran metsästyskäyttöä. Koska lyhytkarvainen saksanseisoja on monipuolinen metsästyskoira, jota käytetään myös pienpetojen metsästykseen, sen tulee olla peloton ja itsevarma sekä rauhallinen ja luottavainen kaikissa tilanteissa.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Lyhytkarvaista saksanseisoojaa käytetään pääasiassa alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisesti monipuolisena metsästyskoirana, minkä rinnalla sillä voi harrastaa myös muita koiraharrastuslajeja kuten vetohiihtoa, agilityä, TOKOa jne. Rodun harrastajat esittävät koiriaan myös näyttelyissä. Rotu ei kuitenkaan ole jakaantunut harrastuksen mukaan selkeästi eri linjoihin.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Rodulla ei ole PEVISAan sisällytettyä luonteen ja käyttäytymisen tai käyttöominaisuuksien testausta.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Lyhytkarvainen saksanseisooja on pysynyt rotumääritelmän mukaisesti luonteeltaan tasapainoisena ja luotettavana koirana. Rotujärjestön ylläpitämässä terveystilanteissa ei ole tullut esille merkittäviä ongelmia tai poikkeamia luonteen osalta. Yksittäisiä ilmoituksia on kuitenkin tullut sekä arkuudesta että aggressiivisuudesta. Rodun osalta luonnemerkintöjä voidaan kirjata myös näyttelyissä ja käyttökokeissa, eikä negatiivisia luonnemerkintöjä ole juuri tullut jalostustoimikunnan tietoon. Kotioloissa lyhytkarvainen saksanseisooja on helppo ja lapsiystävällinen perhekoira. Matkoilla ja metsästysmatkoilla koirat sopeutuvat hyvin erilaisiin olosuhteisiin. Lyhytkarvainen saksanseisooja ei ole haukkuherkkä. Myös toisilleen vieraat koirat - jopa urokset keskenään - pystyvät yleensä ongelmitta olemaan ja majoittumaan samoissa tiloissa. Terveystilanteissa kysytyjen luonnekysymysten lisäksi, erillistä luonnekyselyä ei ole katsottu tarpeelliseksi.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Luonnetestin tarkoitus on arvioida ja kirjata koiran käyttäytyminen tilanteissa, joissa sen hermosto joutuu rasitetuksi. Testitulosta voidaan hyödyntää koiran luonnekuvan määrittämiseen ja koulutuskelpoisuuden arviointiin. Testitulos antaa myös viitteitä koiran jalostuskelpoisuudesta rotujärjestöille ja kasvattajille. MH-luonnekuvauksen tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaustuloksia rodullain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran MH kuvaa näin koiran luonteenominaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuna. MH-luonnekuvauksessa koira käy läpi kymmenen eri testiosiota, jossa kuvataan koiran 31 eri käyttäytymisreaktiota. Luonnekuvauksen aikana kaksi kuvaajaa tarkastelevat koiran luonteenominaisuuksia kuten leikkisyyttä, pelkoa, saalisviettiä ja sosiaalisuutta. Jokainen ärsytystilanne aloitetaan samalla tavalla kaikille koirille. Koiran osoittaessa vähäistä kiinnostusta tai se ei kiinnostu ollenkaan, ei osiota tehdä erilaiseksi tai kiinnostavammaksi koiran aktivoimiseksi. Koiran käsittely ja ärsytystilanteet ovat jokaiselle voimakkuudeltaan ja järjestelyiltään samanlaiset. Osiot päätetään siten, ettei siitä koidu koiralle uutta ärsytystilannetta. Ajalla on suuri merkitys koiran palautumiselle ja siksi eri toimenpiteet suoritetaan tietyin aikavälein. Lyhytkarvainen saksanseisooja ei ole yleinen näky luonnetestissä, eikä luonnetesti ole rodun jalostuskriteereissä. Viimeisen kymmenen vuoden aikana viralliseen LTE-luonnetestiin on osallistunut 28 koiraa ja MH-luonnekuvaukseen on osallistunut 5 koiraa. Pelkät pisteet eivät kerro kaikkea. Rodunomainen käyttökoe on kuitenkin aina ensisijainen jalostuksen valintojen perusta.

Taulukko 8. LTE-luonnetestiin ja MH-luonnekuvaukseen osallistumiset 2016-2025

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
LTE 0, -	2 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	4 koiraa	4 koiraa		2 koiraa	4 koiraa	3 koiraa	7 koiraa
MH					1 koira	1 koira	1 koira		2 koiraa	

Koiranet 1/2026

4.2.5 Luonteen arviointi jalostustarkastuksessa ja näyttelyissä

Saksanseisojakerho järjestää vuosittain Junkkari-nimisen jalostustarkastuksen, johon osallistuu noin puolet kunkin vuoden ikäluokasta. Junkkari on tarkoitettu alle 2- vuotiaille koirille.

Junkkaritapahtumaan kuuluu sekä perusteellinen jalostustarkastuksen sekä NUO-luokan KAER-koe. Junkkari tapahtumassa on mahdollisuus saada yleiskuva sekä ikäluokan tilasta, sen käyttöominaisuuksista ja luonteista.

Näyttelyt

Näyttelyissä kehän ulkopuolella lyhytkarvaiset saksanseisijat ovat yleensä hiljaisia ja helppoja käsitellä. Kehässä koirat, myöskään urokset, eivät käyttäydy toisiaan kohtaan aggressiivisesti. Vuosina 2016-2025 on näyttelyssä saanut hylätyn yhteensä 34 koiraa, joista kolmella laatuarvostelu johtuu käytöksestä, arkuudesta. Samana ajankohtana EVA-arvostelu (ei voida arvostella) on annettu näyttelyissä 27 koiralle. Näistä koirista kaksi ei ole antanut käsitellä itseään. Yhtään koiraa ei ole mainittu aggressiiviseksi.

4.2.6 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö ja käyttöominaisuuksien säilyminen

Lyhytkarvainen saksanseisija polveutuu lintukoirista, joita Välimeren maissa käytettiin riistalintujen verkkometsästyksessä sekä apuna haukoilla metsästettäessä. Seisovat lintukoirat tulivat Ranskan ja Flanderin kautta Saksan hoveihin. Näiden koirien tärkein ominaisuus oli seisontataipumus riistalle. Lyhytkarvaista saksanseisijaa käytetään edelleen pääasiassa seisovana lintukoirana. Vahvojen nouto- ominaisuuksien ja koulutettavuuden vuoksi lyhytkarvainen saksanseisija on korvaamaton apu vesilinnustuksessa ja kyyhkyjahdissa. Pienpetokannan harvennus kuuluu monen lyhytkarvaisen saksanseisijan työn kuvaan.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Saksassa lyhytkarvaista saksanseisijaa käytetään lisäksi sorkkaeläinten ja villisian metsästyksessä. Ruotsissa lyhytkarvaista saksanseisijaa käytetään Suomea enemmän erilaisissa jäljestystehtävissä. Ruotsin koesäännöt edellyttävätkin enemmän jälkityöskentelyä kuin Suomessa.

Kokeet

Kanakoirien erikoiskoe - KAER

Kanakoirien erikoiskokeet (KAER) ovat metsästyskokeita, joiden tarkoituksena on saada tietoja koirien metsästysominaisuuksista kanakoirien jalostusta varten ja edistää koirien metsästyskäyttöä. Kokeissa arvioidaan koirien kykyä löytää ja käsitellä riistaa luonnon olosuhteissa. Kokeita järjestetään pelto, metsä ja tunturimaastoissa. Vesi- ja jälkikokeet järjestetään yleensä erillisenä kokeena, joissa arvioidaan koiran kykyä vesinoutoon ja laahausjäljen suorittamiseen. Lisäksi huomiota kiinnitetään

koiran luonteeseen sekä toimintaan sen kohdatessa petoeläimiä. Koirien paukkuarkuus tulee testattua KAER-kokeessa, koska joka kilpailuluokassa ammutaan ainakin kylmän linnun noudossa.

Koeluokat

KAER-kokeessa koeluokkia on kolme. Nuorten luokkaan (NUO) saa osallistua koira, joka on täyttänyt 9kk ja on enintään 24 kk. Avoimeen luokkaan (AVO) saa osallistua koira, joka ei ole oikeutettu osallistumaan voittajaluokkaan. Voittajaluokkaan (VOI) osallistuu koira, joka on saanut 1. palkinnon avoimessa luokassa. Kaikissa luokissa käytetään laatuarvostelua ja annetaan niin monta 1. 2. ja 3. palkintoa (esim. AVO 2) kuin koirien saamat pistemäärät edellyttävät.

Arvosteluperusteet ja palkitseminen

Tullakseen palkituksi nuorten luokassa (NUO) ja avoimessa luokassa (AVO) koiran on saatava hyväksyty arvosana hausta ja riistatyöstä. Nuorten luokassa kiinnitetään eniten huomiota koiran synnynnäisistä taipumuksista johtuvaan suorituskykyyn. Tullakseen palkituksi AVO 1. palkinnolla koiran on saatava hyväksyty arvosana jokaisesta osasuorituksesta ja sillä on oltava vähintään kaksi (2) hyväksytyä riistatyötä. Tullakseen palkituksi voittajaluokassa (VOI) koiran on saatava hyväksyty arvosana jokaisesta osasuorituksesta. Maasto-osuudessa ylituomari arvioi koiran haun tuloksellisuutta sekä mm. juoksuvauhtia, tuulenkäyttöä, maastonpeittävyttä, laajuutta, yhteistyötä ja metsästyshalua. Eri rotuihin kuuluvat koirat arvostellaan samojen perusteiden mukaan ottaen huomioon rotukohtaiset eroavat ominaisuudet (esim. spinone ja bracco italiano saavat hakea muista poiketen ravaamalla). Riistatyötapahtumasta arvioidaan mm. seisontaherkkyys, seisonnan kiinteys, eteneminen, paikallistaminen ja käyttäytyminen riistan karkottuessa. Noutosuorituksessa arvioidaan noutohalukkuus, kantaminen, pureskelu, luovutus ja käyttäytyminen riistan pudotessa. Noudon yhteydessä ammutaan aina jokaisessa luokassa, joten koirien paukkuarkuus tulee kattavasti testattua.

KAER-kokeessa kiinnitetään huomiota myös koiran luonteeseen ja äänekkyteen. Tuomari kirjaa, jos se on vihainen muille koirille tai ihmisille, hätyyttää kotieläimiä tai poroja, on paukkuarka tai äänтелеe häiritsevästi kokeen aikana. KAER-kokeissa esiin tulleet luonneongelmat ovat erittäin harvinaisia.

Taulukko 9. KAER-kokeissa tehdyt äänekkyys ja luonnemerkinnät vuosina 2021-2025

Äänekäs	61
Vihainen	2
Paukkuarka	16

SSK tietokanta 1/2026

Merkintöjä on tehty pääasiassa äänekkyden osalta. Äänekäs merkintä pitää sisällään mainintoja äänekkydestä (haukkuminen, vinkuminen, piippaaminen) alkupuhuttelun aikana, taustajoukoissa päivän aikana, koesuorituksen aikana haussa tai koeryhmän maastossa pitämän tauon aikana. Paukkuarka kohtaan on kerätty kaikki merkinnät koirista, joiden käyttäytymisessä ammuttaessa tai noutosuorituksen aikana on havaittu selkeä poikkeama normaalista käyttäytymisestä.

KAER - kokeisiin osallistuminen ja tuloksellisuus

Taulukko 10, vuosina 2021 - 2025 koemäärät luokittain ja palkitsemisprosentit

Koekäynnit	2025			2024			2023			2022			2021		
	Lkm	palkittu	%	Lkm	palkittu	%	Lkm	palkittu	%	Lkm	palkittu	%	Lkm	palkittu	%
VOI	169	84	50	182	78	43	131	68	52	113	54	48	169	89	53
AVO	242	120	50	271	158	58	280	151	54	175	109	62	199	123	62
NUO	240	117	49	186	88	47	247	134	54	234	130	56	215	113	53
Yhteensä	647	318	49	636	323	51	658	353	54	525	293	56	583	325	56

Koiranet 1/2026

Ajanjaksolla 2021-2025 kokeisiin osallistumisaktiivisuudessa on ollut kaikissa luokissa vaihtelua. Koekäyntien määrä on asettunut noin 650 koekäynnin tienoille viimeisten kolmen vuoden aikana. Voittajaluokassa palkittujen osuus on säilynyt edellisvuosien tasolla: VOI-luokan palkinnon saaneiden määrä on hyvä: 50% voittajaluokan kaikista koekäynneistä on johtanut palkintoon, ja 28% kauden aikana startanneista koirista on saanut ykköspalkinnon voittajaluokassa. Avoimessa luokassa ja nuorten luokassa palkittujen osuus on tarkasteluajanjaksolla hieman laskenut. Ykköstuloksen saaneiden osuus jää sekä avoimessa että nuorten luokassa alle 20%.

Taulukko nro 11, vuosina 2021 - 2025 kokeisiin osallistuneet koirat luokittain (vain paras koetulos huomioitu)

Koekäynnit	2025			2024			2023			2022			2021		
	Lkm	palkittu	%	Lkm	palkittu	%	Lkm	palkittu	%	Lkm	palkittu	%	Lkm	palkittu	%
VOI	67	46	69	63	45	71	57	38	67	51	36	71	64	43	67
AVO	121	80	66	134	100	75	142	97	68	96	74	77	100	73	73
NUO	116	66	57	94	58	62	130	81	62	130	79	61	131	66	50
Yhteensä	304	192	63	291	203	70	329	216	66	277	189	68	295	182	62

Koiranet 1/2026

Taulukosta ilmenee kunakin vuonna kokeisiin osallistuneet koirat ja koirien lukumäärä on viimeiset viisi vuotta ollut noin 280 - 300 eri koiraa vuosittain. Koirien määrät luokittain ovat vuosittain jonkin verran vaihdelleet. Näyttää siltä, että nuorten luokan suurempi kokeisiin osallistujamäärä nostaa seuraavan vuoden osallistujamäärän kasvun avoimessa luokassa.

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Yksittäisiä koiria voi työskennellä esim. huumekoirina, avustajakoirina, homekoirina ja myös kaverikoirina. Käyttö on vähäistä eikä Saksanseisojakerholla ole tarkempaa tietoa koirien määristä.

4.2.7 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Aikuisen lyhytkarvaisen saksanseisojan voi yleensä jättää yksin huoletta kotiin ja myös vieraisiin olosuhteisiin, kuten hotellihuoneeseen. Eroahdistus on rodussa melko harvinaista. Jos levottomuutta tai muuta käytöshäiriötä on esiintynyt, näitä koiria ei ole käytetty jalostukseen.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Lyhytkarvainen saksanseisoja pystyy lisääntymään luonnollisesti, sekä astutus että synnytykset hoidetaan pääsääntöisesti kotiloissa. Lyhytkarvaisen saksanseisojan ensimmäisen astutuksen suositellaan olevan sekä nartuilla että uroksilla luonnollinen astutus, jotta koiran luontainen kyky voidaan todeta. Narttu antaa astua ja uros kykenee astumaan. Viime vuosina on jalostusneuvojien tietoon tullut vuosittain yksittäisiä tapauksia, missä uros on jouduttu vaihtamaan, koska astutus ei ole onnistunut joko uroksesta tai nartusta johtuvasta syystä astutustilanteessa.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Saksanseisojan luonteen tulee olla ystävällinen ja rauhallinen. Olemukseltaan saksanseisoja on aristokraattinen ja valpas, joka vaikuttaa voimakkaalta, kestävältä ja nopealta lintukoiralta. Lyhytkarvainen saksanseisoja ei tule normaali tilanteissa osoittaa aggressiivisuutta ihmisiä tai koiria kohtaan, vaan sen kuuluu olla avoin ja rohkea. Lyhytkarvainen saksanseisoja on metsästyskoira, joka tarvitsee varsin paljon aktiviteetteja ja päivittäin vapaana tapahtuvaa liikuntaa. Luonteeltaan tasapainoinen ja fyysisesti hyväkuntoinen seisoja on mitä parhain metsästyskaveri. Se on myös vaivaton matkakumppani erilaisissa julkisissa kulkuvälineissä. Ne eivät ahdistu myöskään esim. helikopterilla tai moottorikelkan reessä kulkemisesta.

Pelot ja ääniherkkyys

Lyhytkarvainen saksanseisoja on perusluonteeltaan peloton eikä se saa olla ääniherkkä. Ilotulitusherkkyttä esiintyy jonkin verran. Ikääntyessään saksanseisojan peruskäytös ei yleensä muutu.

4.2.8 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Aktiivinen metsästyskäyttö edellyttää lyhytkarvaiselta saksanseisojalta hyvää hermorakennetta ja luonnetta. Siten rodun pysyessä metsästyskoirana, jalostuksessa on erityisesti kiinnitetty huomiota myös luonteeseen ja käyttäytymiseen. Levottomuus ja vinkuminen ovat ei-toivottuja luonteenpiirteitä. Yksittäistapauksia lukuun ottamatta rodussa ei ole luonteen tai käyttäytymisen osalta ongelmia.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Kasvattajat ovat valveutuneita, eikä esim. ahdistuvia tai luonteeltaan heikkoja koiria käytetä jalostukseen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Voimassa:

1.1.1995 - 31.12.2000 Pentujen vanhemmista tulee olla lonkkakuvauslausunto raja-arvolla C, eli tätä raja-arvoa sairaampien koirien jälkeläisiä ei rekisteröidä.

1.1.2001 - 31.12.2005 Pentujen vanhemmista tulee olla lonkkakuvauslausunto raja-arvolla C, eli tätä raja-arvoa sairaampien koirien jälkeläisiä ei rekisteröidä.

1.1.2006 - 31.12.2010 Pentujen vanhemmista tulee olla lonkkakuvauslausunto raja-arvolla B, eli tätä raja-arvoa sairaampien koirien jälkeläisiä ei rekisteröidä. Yksittäisen koiran jälkeläisten määrä ei saa ylittää 55 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaan (Matatodi-raja).

1.1.2011 – 31.12.2015 Pentujen vanhemmista tulee olla lonkkakuvauslausunto raja-arvolla B, eli tätä raja-arvoa sairaampien koirien jälkeläisiä ei rekisteröidä. Yksittäisen koiran jälkeläisten määrä ei saa ylittää 55 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaan (Matadori-raja).

1.1.2016 - 31.12.2021 Pentujen vanhemmista tulee olla lonkkakuvauslausunto raja-arvolla B, eli tätä raja-arvoa sairaampien koirien jälkeläisiä ei rekisteröidä. Yksittäisen koiran jälkeläisten määrä ei saa ylittää 55 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaan (Matadori-raja).

1.1.2022 – 31.12.2026 Pentujen vanhemmista tulee olla lonkkakuvauslausunto raja-arvolla B ja kyynärkuvauslausunto raja-arvolla 0, eli näitä raja-arvoja sairaampien koirien jälkeläisiä ei rekisteröidä. Yksittäisen koiran jälkeläisten määrä ei saa ylittää 55 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaan (Matadori-raja).

Anottava uusi:

1.1.2027- 31.12.2031

Hyväksytty PEVISA-ohjelma päättyy 31.12.2026. Vuosikoukulle 19.4.2026 esitettiin, että ohjelmaa jatketaan 1.1.2027–31.12.2031 seuraavasti (ei muutoksia päättyvän ohjelmaan):

- Pentujen vanhemmista tulee ennen astutusta olla lonkkakuvauslausunto ja kyynärnivelkuvauslausunto. Rekisteröinnin raja-arvo on lonkkaniveldysplasian aste B ja kyynärnivelkuvauksen aste 0.
- Yksittäisen koiran jälkeläisten kokonaismäärä saa olla korkeintaan 55 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.
- Ulkomaisia uroksia koskeva poikkeus: Ei vaadita kyynärnivelkuvauslausuntoa.

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt viat ja sairaudet

Lonkkanivelen kasvuhäiriö

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana. Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutumisen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä. Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri genejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden

aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhyppeleminen”, ylösnousuvaiveudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja naksahdeleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä. Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laitetaan usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälän aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja on myös olemassa. Perinnöllisten vikojen vastustamisohjelma lonkkaniveldysplasian kohdalla perustuu lonkkien röntgenkuvaukseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuvan jalostusvalinnan pitäisi johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Taulukko nro 12: Lonkkaniveltilasto 2015 - 2024 rekisteröintivuoden perusteella

Vuosi	Syntyneet	tutkittu %	A-lonkka		B-lonkka		C-lonkka		D-lonkka		E-lonkka	
			absoluuttinen	prosentti	absoluuttinen	prosentti	absoluuttinen	prosentti	absoluuttinen	prosentti	absoluuttinen	prosentti
2015	215	38 %	55	67 %	23	28 %	4	5 %	0	0 %	0	0 %
2016	264	41 %	76	71 %	26	24 %	4	4 %	1	1 %	0	0 %
2017	321	45 %	101	69 %	36	25 %	9	6 %	0	0 %	0	0 %
2018	234	45 %	82	77 %	19	18 %	5	5 %	0	0 %	0	0 %
2019	263	56 %	111	76 %	28	19 %	7	5 %	1	1 %	0	0 %
2020	293	49 %	106	73 %	30	21 %	7	5 %	2	1 %	0	0 %
2021	339	45 %	123	80 %	21	14 %	9	6 %	0	0 %	1	1 %
2022	305	43 %	109	83 %	19	15 %	2	2 %	1	1 %	0	0 %
2023	213	51 %	90	83 %	15	14 %	3	3 %	0	0 %	0	0 %
2024	242	21 %	42	82 %	8	16 %	1	2 %	0	0 %	0	0 %

Koiranet 1/2026

Taulukosta ilmenee, että tutkituista koirista sairaita (C- tai huonompi) on keskimäärin 0 -6% ikäluokasta ja että tutkituista A-lonkkaisista on keskimäärin 76 %, mitä on pidettävä erinomaisena tasona. Kustakin ikäluokasta kuvataan keskimäärin 43 %, tutkittujen osuus voisi olla suurempi.

Muissa maissa, joista Suomeen tuodaan merkittävästi koiria (Saksa ja Ruotsi ja Norja) jalostukseen käytettävien koirien lonkkalausunnon raja-arvo tulee olla A tai B. Suomeen tuotavien koirien enemmistö on näistä maista eikä tältä osin ole odotettavissa ongelmia. 1.1.2022 alkaen lyhytkarvaisten saksanseisojien PEVISAan lisättiin vaateeksi kyynärnivelkuvauslausunto, raja-arvolla 0.

Kyynärnivelen kasvuhäiriöt

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4 – 7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelissä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana yleensä nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyä usein jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraan yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä.

Suomessa kyynärnivelkuvien arviointi perustuu pääasiassa nivelrikon merkkeihin, mutta myös muut kasvuhäiriöön viittaavat röntgenlöydökset huomioidaan. Jalostusarvoindeksit (BLUP-indeksit) tehostavat jalostusvalintaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran oman tuloksen lisäksi sen kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria. (Teksti: ELT Anu Lappalainen, Kennelliiton nettisivut)

Taulukko 13: Kynnärniveltilasto 2015-2024 rekisteröintivuoden perusteella

Vuosi	Syntyneet	tutkittu %	0-kynnär		1-kynnär		2-kynnär		3-kynnär	
2015	215	34 %	72	99 %	1	1 %	0	0 %	0	0 %
2016	264	38 %	100	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2017	321	43 %	135	99 %	1	1 %	0	0 %	1	1 %
2018	234	44 %	98	94 %	5	5 %	1	1 %	0	0 %
2019	263	56 %	145	99 %	1	1 %	0	0 %	0	0 %
2020	293	48 %	138	97 %	3	2 %	1	1 %	0	0 %
2021	339	45 %	150	98 %	3	2 %	0	0 %	0	0 %
2022	305	43 %	129	98 %	1	1 %	0	0 %	1	1 %
2023	213	50 %	107	99 %	0	0 %	0	0 %	1	1 %
2024	242	21 %	48	94 %	1	2 %	2	4 %	0	0 %

Koiranet 1/2026

Taulukosta ilmenee, että tutkituista koirista sairaita (1 tai huonompi) on 0-6 %, keskiarvon ollessa noin 2% ja tutkituista keskimäärin noin 98 % on terveitä, mikä on erinomaista. Kustakin ikäluokasta kuvataan keskimäärin 42%. Kun kuvaustavoite on 50% / ikäluokka, saisi määrä vielä nousta.

Muissa maissa, joista Suomeen tuodaan merkittävästi koiria (Saksa, Ruotsi, Norja) ei kynnärniveliä juuri tutkita, eikä virallisia lausuntoja niistä ole saatavilla.

Olkanivelen osteokondroosi

Osteokondroosi (OC) on kasvuhäiriö, jossa rustonalainen luutuminen epäonnistuu, ja tämä aiheuttaa kyseiseen kohtaan rustovaurion. Joskus epäonnistunut luutumisen johtaa luukystan muodostumiseen (koiralla harvinaisempaa) ja tulehdusreaktion nivelessä. Osteochondrosis dissecans (OCD) on tila, jossa irronnut rustopala havaitaan esimerkiksi röntgenkuvasta tai tähystyksessä. Osteokondroosi on koirilla yleisintä olkanivelessä, mutta se voi esiintyä melkein missä nivelessä tahansa, kuten kinner-, polvi- ja kynnärnivelleissä, ja lisäksi selkänikamassa. Olkanivelen osteokondroosimuutos sijaitsee olkaluunpään takaosassa. Koiralla voi olla osteokondroosimuutoksia yhdessä tai useammassa nivelessä, mutta kaikki muutokset eivät aiheuta koiralle oireita. Osteokondroosi voi esiintyä myös yhtä aikaa kynnär- ja lonkkanivelen kasvuhäiriön kanssa.

Osteokondroosin oireena on yleensä epämääräinen ontuma 3 – 9 kuukauden iässä, tai ainakin ennen vuoden ikää. Välillä ontumaa voi olla vaikea huomata, etenkin jos se on lievä tai molemmissa jaloissa. Jotkut koirat alkavat oireilla vasta aikuisiässä. Lievä olkanivelen osteokondroosi on usein oireeton. Röntgenkuvissa osteokondroosi näkyy röntgenharvana kuoppana tai tasaantumana, jonka alla luun tiiviys on yleensä paikallisesti lisääntynyt.

Olkanivelen osteokondroosin hoito suunnitellaan yksilöllisesti. Hoitosuunnitelmaan vaikuttavat mm. koiran koko, oireiden vakavuus ja oireiden alkamisikä. Oireettomille tai lieväoireisille kevytrakenteisille koirille voi sopia konservatiivinen hoito – painonhallinta ja rajoitettu liikunta ja lääkkeellinen hoito, kun taas varsinkin raskarakenteisemmille koirille kirurginen hoito on erittäin suositeltavaa. Vanhemmilla koirilla nivelrikkoa hoidetaan konservatiivisesti. Nuorena 4-5kk iässä alkaneet oireet ja vakavat muutokset oireiden alkaessa ja koiran suuri koko huonontavat ennustetta.

Varhainen havaitseminen ja hoito antaa yleensä paremman ennusteen ja hidastaa nivelrikon kehittymistä. Pahimmassa tapauksessa kehittyy vakava nivelrikko ja/tai hauisjänteen tulehdus.

Luussa oleva osteokondroosimuutos voi parantua, pysyä ennallaan tai johtaa rustopalan irtoamiseen (OCD). Parantuneet tai ennallaan pysyneet osteokondroosimuutokset voivat johtaa lieviin nivelrikkomuutoksiin, kun taas OCD johtaa usein selviin nivelrikkomuutoksiin. Nivelen sisällä oleva irronnut rustopala ja/tai nivelnesteeseen kontakti luun pintaan aiheuttaa yleensä steriilin tulehdusreaktion (-> lämmin, turvonnut, kipeä nivel). Sekä OC että OCD ovat saman sairauden eri ilmenemismuotoja.

Osteokondroosi on monigeeninen perinnöllinen sairaus, jonka puhkeamiseen vaikuttaa geenien lisäksi monia tekijöitä (nopea kasvu, liiallinen ruokinta ja ylipaino, fyysinen trauma, verenkiertohäiriö ja hormonaaliset tekijät). Ruokinnalla ja pennun mahdollisella ylipainolla on merkitystä kliinisen sairauden kehittymisessä. Osteokondroosille on esitetty periytymisasteita välillä 0,25-0,40, joten systemaattisilla jalostusvalinnoilla voidaan vähentää sen esiintymistä rodussa. Koiraa, jolla on todettu osteokondroosi missä nivelessä tahansa, ei tule käyttää jalostukseen. On myös muistettava, että oireeton koira voi periyttää osteokondroosia aiheuttavia geenejä jälkeläisilleen, joten koko suku on otettava huomioon jalostusyhdistelmiä suunniteltaessa. (Lähde: Vilma Reunanen, Pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri/ www.kennelliitto.fi)

Saksanseisojan rakenne ja liike edellyttävät koiralta vahvaa tervettä etuosaa ja sen terveyteen tulee kiinnittää huomiota. Vuosina 2015 - 2020 omistajan tai kasvattajan tekemien terveysilmoitusten määrä oireilevasta tai leikkausta vaativasta olkanivelen OC:stä tai OCD:stä lisääntyivät. Niitä tuli yhteensä 45 kappaletta.

Vuoden 2021 alusta lähtien Suomen Kennelliitto on antanut virallisia lausuntoja koirien olkanivelistä yli 12 kuukauden ikäisille koirille. Näin meillä on ollut mahdollisuus saada tietoa lyhytkarvaisten saksanseisojien, myös oireettomien, olkapäiden terveydestä.

Koska olkanivelen osteokondroosia esiintyy rodussa jonkun verran, sen ehkäisemiseen tulee kiinnittää huomiota. Siksi suositellaan olkapääkuvausta rutiinisti kyynär- ja lonkkakuvausten yhteydessä. Näin saadaan sairaita, myös oireettomat sairait yksilöt pois jalostuskäytöstä. Samalla hankitaan tärkeää lisätietoa ongelman laajuudesta. Sairaita (oireilevia tai oireettomia) ei saa käyttää jalostukseen. Sen sijaan terveeksi todettuja lähisukulaiset ovat jalostuskelpoisia, mutta jalostustoimikunta suosittelee erityisesti jalostuskäyttöön suunniteltujen koirien olkapäiden kuvaamista. Koiria saa käyttää jalostukseen tuloksilla ei todettu sekä tulkinnanvarainen.

Taulukko 14: Olkaniveltilasto 2021-2025 rekisteröintivuoden perusteella

Vuosi	Syntyneet	Tutkittu %	Tutkitut	Ei todettu /Terve /Tulkinnanvarainen		Todettu /Sairas	
2021	339	27 %	91	79	87 %	12	13 %
2022	305	29 %	88	78	89 %	10	11 %
2023	213	44 %	94	87	93 %	7	7 %
2024	242	25 %	60	57	95 %	3	5 %

Koiranet 1/2026

Taulukosta näkyy, että tutkittujen koirien määrä on ikäluokittain nousussa. Tulokset osoittavat, että olkapäiden terveyttä tulee seurata. 2023 ja 2024 syntyneiden koirien osalta tulokset ovat hyvällä tasolla, sairaksi on kuvattu vain 5-7% kuvatuista koirista. Huomioitavaa kuitenkin on, että näiden

ikäluokkien kuvaaminen on vielä kesken. Koirien olkapäät suositellaan kuvattavan jatkossa PEVISA:n kuuluvien lonkka- ja kyynärpääkuvausten yhteydessä. Roturyhmä 2025 linjauksen mukaan olkanivelten ja selän kuvaaminen on suositeltavaa.

Koiragenetiikan tutkimusryhmä (professori Hannes Lohi/Helsingin yliopisto ja Folkhälsanin tutkimuskeskus) on aloittanut projektin, jonka tarkoituksena on selvittää osteokondroosille altistavia geneettisiä tekijöitä. Tutkimusryhmä laajensi alunperin bordercollieilla aloitettua näytteiden keruuta lyhytkarvaisiin saksanseisoihin ja kutsui rodun olkakuvatut koirat mukaan tutkimukseen vuonna 2025.

Selkäsairaudet

Välimuotoinen lanne-ristinikama

Välimuotoinen lanne-ristinikama (lumbosacral transitional vertebra, LTV) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismia ei tunneta. LTV:llä tarkoitetaan nikamaa, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä. Välimuotoinen nikama voi olla viimeinen lannenikama (L7), jolloin puhutaan sakralisaatiosta tai ensimmäinen ristiluun nikama (S1), jolloin puhutaan lumbarisaatiosta. Muutos voi olla symmetrinen eli samanlainen oikealla ja vasemmalla puolella tai epäsymmetrinen, jolloin selällään otetussa röntgenkuvassa nähdään puoliero. Jos lumbarisaatio tai sakralisaatio on täydellinen (LTV4), koiralla on joko kahdeksan (L8) tai kuusi (L6) lannenikamaa. LTV-diagnoosiin tarvitaan rinta- ja lannerangan sivukuvat ja ristiluun selällään otettu kuva, joka voi olla myös lonkkakuva.

LTV:tä esiintyy useilla koiraroduilla, ja se altistaa lanne-ristiluuliitosalueen varhaiselle rappeutumiselle, minkä seurauksia voivat olla takaselän kivut ja pahimmassa tapauksessa takajalkojen halvausoireet. Hoitona käytetään lepoa ja kipulääkkeitä ja vakavimmissa tapauksissa leikkaushoitoa. Kotikoirina sairastuneet koirat pärjäävät usein melko hyvin, mutta ennuste paluusta harrastus- tai työkoiraksi on epävarma. Välimuotoiset nikamat erityisesti lannerangan lopun ja ristiselän välissä (L7–S) ovat melko yleisiä ja altistavat ristiselän kivuille tai toimintahäiriöille. LTV:stä voi saada lausunnon 12 kuukautta täyttäneellä koiralla.

Arvosteluasteikko:

LTV0	rakenne normaali
LTV1	jakautunut ristiluun keskiharjanne (S1- S2)
LTV2	symmetrinen väli-muotoinen lanneristinikama
LTV3	epäsymmetrinen välimuotoinen viimeinen lanneristinikama
LTV4	6 tai 8 lannenikamaa (normaali määrä 7)

Lyhytkarvainen saksanseisoja on käyttökoirarotu, jonka tehtävänä metsästyskoirana on juosta läpi elämänsä rankoissa olosuhteissa pitkiä matkoja. Jos tässä kohdassa on kehityshäiriöinen nikama niin ongelmia voi tulla. Tämä on syytä ottaa huomioon jalostuksessa. Rodussamme näitä tapauksia on aikaisemman JTON perusteella ilmennyt vain muutamilla yksittäisillä koirilla. Vuosina 2022-2025 on eri LTV muutoksia lausuttu kuvatuilta koirilta yhteensä 32 kappaletta. Suurin osa näistä on ollut LTV1 nikamaepämuodostumia.

Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta suosittelee jättämään kaikki oireilevat koirat pois jalostuksesta. Kaikkia oireettomia koiria voi käyttää, mutta LTV1–LTV4 -tuloksen saaneet koirat suositellaan yhdistämään vain LTV0-koirien kanssa. Tällaisten yhdistelmien jälkeläisiä suositellaan kuvattavaksi, jotta LTV-muutosten periytymisestä ja merkityksestä saadaan lisää tietoa. Lyhytkarvaisten saksanseisojien jalostuksessa suositellaan noudatettavan Kennelliiton

jalostustieteellisen toimikunnan suositusta jättää kaikki oireilevat koirat pois jalostuksesta, sekä yhdistämään oireettomat LTV1-LTV4-tuloksen saaneet koirat LTV0 tuloksen saaneeseen koiraan.

Nikamien epämuodostumat, vertebral anomaly, VA

Selkärangan nikamien epämuodostumia (vertebral anomaly, VA) esiintyy useilla koiraroduilla. Niin sanotuilla "korkkiruuvihäntäisillä" roduilla saattaa koko selkäranka olla korkkiruuvihäntään liittyen epämuotoinen. Muilla roduilla, kuten lyhytkarvaisilla saksanseisojilla, yleisimpiä epänormaaleja nikamia ovat viimeisen rinta- ja ensimmäisen lannenikaman välimuotoiset nikamat, ja myös viimeinen kaulanikama voi olla välimuotoinen. Lisäksi nähdään puolinikamia, yhteen kasvaneita nikamia (blokkinikamat) ja muuten muodoltaan poikkeavia nikamia.

Vertebral anomaly (nikamaepämuodostuma, VA) voi koiralla aiheuttaa selkäkipuja, jäykkyyttä, haluttomuutta liikkua tai hyppiä, sekä neurologisia oireita, kuten takajalkojen heikkoutta tai halvaantumista, jos epämuodostuma painaa selkäydintä.

Nikamien epämuodostumista voi saada lausunnon 12 kuukautta täyttänyt koira. Arvostelussa käytetty asteikko:

VA0, normaali	Ei muutoksia
VA1, lievä	1–2 epämuodostunutta nikamaa
VA2, selkeä	3–4 epämuodostunutta nikamaa
VA3, keskivaikea	5–9 epämuodostunutta nikamaa
VA4, vaikea	10 tai useampi epämuodostunut nikama

Selkäkuvauksissa aiemman JTON mukaan VA epämuodostumia oli tiedetty löytyneen muutamia. Vuosina 2022-2025 lyhytkarvaisilta saksanseisojilta kuvattiin 12 eri asteista VA-epämuodostumaa.

Epämuodostumien LTV ja VA määrän lisääntymisen vuoksi, suositellaan lyhytkarvaisilta saksanseisojilta otettaviksi selän synnynnäisistä epämuodostumista kertovat LTV ja VA-kuvat, PEVISA:n kuuluvien lonkka- ja kyynärpääkuvausten yhteydessä. Roturyhmä 2025 linjauksen mukaan olkanivelten ja selän kuvaaminen on suositeltavaa.

Nikamien yhteen kasvaminen, spondyloosi, spondylosis deformans

Spondyloosi on koirien ja kissojen selkärangan rappeumasairaus. Sairaudessa nikamat alkavat kasvaa yhteen luupiikkimuodostumalla. Elimistö pyrkii korjaamaan nikamien yliiikkuvuutta kasvattamalla nikamia yhteen. Spondyloosia tavataan normaalisti keski-ikäisillä ja vanhoilla koirilla. Yli 10-vuotiailla koirilla muutoksia on yleisesti. Muutoksia havaitaan rintanikamien loppuosassa, lannenikamissa ja viimeisen lannenikaman ja ristiluun välissä. Muutosväleissä havaitaan myös vaurioita välilevyn ulkokerroksissa. Sairauden taustalla on perinnöllinen rakenneheikkous. Voimakas rasitus, tapaturmat tai sairaudet voivat olla myös vaikuttamassa muutosten syntyyn. Osa sairaista koirista on täysin oireettomia. Monelle koiralle oireena on jäykkyys, vaikeutta ylösnoousussa ja eriasteista takapään heikkoutta ja voimattomuutta.

Myös lyhytkarvaisilla saksanseisojilla on todettu spondyloosia yksittäisillä koirilla vuosittain. Vuosina 2022-2025 eriasteisia spondyloosi löydöksiä lausuttiin yhteensä 8 koiralla. Sairaus aiheuttaa koiralle kipuja ja liikkumisvaikeutta ja näin vähentää mahdollisuutta käyttää koira metsästyksessä. Vakavat muutokset lyhentävät koiran elinikää. Oireita aiheuttavaa spondyloosia on löytynyt myös nuoremmilta

saksanseisojilta. Jäykkien ja kankeiden nuorten ja keski-ikäisten koirien selkärangat olisi tärkeää kuvata. Jos koiralla todetaan vakava spondylosis-muutos, sitä ei pidä käyttää jalostuksessa. Jos sairaan koiran sisaruksia käytetään jalostuksessa, olisi tärkeää röntgen-kuvata jalostukseen käytettävän koiran selkä. Koira, jolla on hyvin lievä spondyloosi-muutos SP1 voidaan käyttää jalostukseen, mutta silloin yhdistelmän toisen koiran selkä on syytä kuvata ja vain käyttää koira, jolla on terve selkä. Suomen Kennelliitto antaa kaikkien rotujen koirille virallisia selkälausuntoja. Spondylosis-lausunnossa koira pitää olla yli 2-vuotias.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Epilepsia

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus. Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat. Paikallisalkuinen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpaikasta aivoissa ja sen leviämisestä. Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Samoin on vältettävä sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä, niin kauan kun rodulle ei ole olemassa geenitestiä, jonka avulla sairauden kantajuus voidaan todeta.

Ensimmäinen epilepsia-kohtaus tulee useimmiten nuorena, 1-5 – vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia. Epilepsiadiagnoosi pohjautuu muiden sairauksien poissulkemiseen. Siksi koirasta tulisi ottaa virtsa- ja verinäytteitä ja tehdä neurologinen tutkimus. Jollei muuta selittävää syytä löydy, koira sairastaa epilepsiaa. Epilepsiaa ei voida parantaa, vaan koira tarvitsee lääkitystä koko loppuelämänsä ajan. Lääkityksen aloituspäätökseen vaikuttaa kohtauksien esiintymistiheys ja vakavuus. Lääkityksen avulla epilepsia-kohtausten esiintymistä voidaan harventaa, kohtauksia lieventää ja niiden kesto lyhentää. Joskus kohtaukset saadaan lääkityksellä kokonaan loppumaan. Epilepsiaa lyhytkarvaisella saksanseisojalla esiintyy yksittäistapauksia, mutta terveysilmoituksia sairaudesta on viime vuosina tullut muutamia vuosittain. Tauti on hankala ja siihen on jalostuksessa suhtauduttava erityisellä vakavuudella. Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen.

Jalostustoimikunnalle on tullut vuosina 2022 -2025 omistajilta 12 ilmoitusta epilepsiaa sairastavista koirista.

Paroksymaalinen dyskinesia

Paroksysmaalinen dyskinesia on ryhmä neurologisia liikehäiriöitä, joille ovat tyypillisiä kohtauksittain esiintyvät tahdosta riippumattomat liikkeet. Kohtaukset alkavat ja päättyvät äkillisesti ja voivat kestää sekunneista tunteihin. Toisin kuin epilepsiassa, koiran tajunnantaso on tyypillisesti normaali dyskinesia-kohtauksen aikana.

Oirekuva ja kohtauksia laukaisevat tekijät vaihtelevat yksilöiden ja rotujen välillä. Kohtaukset voivat ilmetä esimerkiksi lihasten jäykistymisenä, poikkeavina liikkeinä tai asentoina, tasapainohäiriöinä tai liikkumisen vaikeutena.

Paroksysmaalisilla dyskinesioilla on usein perinnöllinen tausta. Joitakin yksittäisiä geenimuutoksia on tunnistettu, mutta on todennäköistä, että osa dyskinesioista on monitekijäisiä, jolloin niiden taustalla vaikuttavat useat geneettiset ja ympäristötekijät.

Lyhytkarvaisilla saksanseisojilla on tehty 2024-2025 aikana kaksi terveysilmoitusta paroksysmaaliseen dyskinesian ryhmään kuuluvalla CECS (canine epileptoid cramping syndrome) diagnoosilla.

Silmäsairaudet

Silmäluomien asentovirheet (entropium ja ektropium).

Silmäluomien asentovirheet (entropium ja ektropium) ovat vahvasti perinnöllisiä. Kyse on oireista, jotka ilmenevät tiettytyyppisten rakenneongelmien yhteydessä: pään alueella paljon nahkaa, silmät pienet ja/tai sisään painuneet. Entropium ja ektropium periytyvät siis välillisesti tiettytyyppisen rakenteen periytymisen myötä, jolloin todennäköisesti vaikuttamassa on useampi geeni. Esiintyvät myös vaikeudeltaan eriasteisina, aina oireet eivät ole yhtä vakavia. Entropium tarkoittaa sisäkierteisyyttä, eli silmäluomi on kiertynyt sisäänpäin, jolloin silmäripset hankaavat sarveiskalvoa ja aiheuttavat vaurioita. Entropium esiintyy silmäluomien ulkokulmassa tai ulkokulmassa ja alaluomessa. Se on lievemmissä tapauksissa usein vaikeasti havaittavissa. Ektropiumissa silmäluomi avautuu liikaa, jolloin se kerää roskaa ja on tulehdusriski. Silmäluomien kierteisyyttä voidaan korjata leikkauksella.

Ektropiumista on ilmoitettu yhdessä terveysilmoituksessa 2022-2025.

Ylimääräiset ripset

Ylimääräisten ripsien (distichiasis ja ektooppinen cilia) karvatuppi sijaitsee luomirauhasessa tai sen vieressä. Distichiasiksessa, joka on näistä lievempi, karva kasvaa ulos luomen vapaasta reunasta. Oireet riippuvat karvan paksuudesta ja kasvusuunnasta. Ohuet, ulospäin suuntautuvat karvat aiheuttavat tuskin lainkaan oireita, paksummat ja silmän pintaan osuvat karvat sitä vastoin voivat aiheuttaa eriasteisia ärsytysoireita: lievää vuotamista ja räpyttelyä tai voimakkaampiakipuoireita ja jopa sarveiskalvovaurioita. Ripsiä voi irrota ja kasvaa takaisin karvan vaihtumisen yhteydessä. Ektooppinen cilia kasvaa luomen sisäpinnan sidekalvon läpi ja aiheuttaa lähes aina voimakkaat kipuoireet (siristys, hankaaminen ja vetistys) ja sarveiskalvovaurioita. Hoitona on tarvittaessa ripsien nyppiminen (ripset kasvavat takaisin) tai karvatupprien tuhoaminen joko polttamalla tai jäädyttämällä (distichiasis) tai ripsen ja karvatupen poistaminen kirurgisesti (ektooppinen cilia). Ylimääräisten ripsien merkitys koiralle on usein melko vähäinen, jolloin koiria voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen, mutta mieluiten terveen kumppanin kanssa. Vakavia tapauksia (ektooppinen cilia ja selkeitä oireita aiheuttavat distichiat) ei kuitenkaan pidä käyttää jalostukseen. (www.kennelliitto.fi)

Entropium, ektropium ja distichiasis on kirjattu lyhytkarvaisen saksanseisojan rotumääritelmään hylkäävinä virheinä. Kirurgista hoitoa vaativia tai näkökykynsä menettäneitä entropium-koiria ei tule käyttää jalostukseen. Jos lievän entropiumin omaavaa narttua tai urosta suunnitellaan astutukseen käytettäväksi, on toisen vanhemmista syytä terve eikä lähisuvussa tulisi olla kyseistä sairautta sairastavia yksilöitä.

Distichiasis on diagnosoitu 2022-2025 välisenä aikana KoiraNetin mukaan kolmella lyhytkarvaisella saksanseisojalla.

Luomivirheiden lisäksi muut silmäsairaudet, kuten HC, PRA, ja hemeralopia (CD) ovat harvinaisia lyhytkarvaisella saksanseisojalla. RD – multifokaali (retinan dysplasia eli verkkokalvon synnyntäinen kehityshäiriö) on todettu kaksi kertaa 2022-2025. MRD:ssä verkkokalvolla on yksittäisiä poimuja, jotka syntyvät verkkokalvon paikallisen virhekehityksen seurauksena. MRD ei vaikuta näkökykyyn. Yhdysvalloissa on kehitetty geenitestit resessiivisesti periytyvälle, yhden geeniparin aiheuttamalle CD:lle. Yksilö, joka on perimältään homotsygoottinen taudin suhteen, on päiväsokea ja valopakoinen 8 – 12 viikon iästä alkaen. Lisäksi kahdella lyhytkarvaisella saksanseisojalla on todettu kaihi ajanjaksolla 2022-2025.

Vuosina 2022-2025 omistajilta on Kennelliiton Koiranetin mukaan todettu 7 erilaista silmäsairautta

Purentavirheet, hammaspuutokset ja ylimääräiset hampaat

Rotumääritelmän mukaan lyhytkarvaisella saksanseisojalla tulee olla leikkaava purenta ja täydellinen hampaisto. Purentavirheitä tavataan vain harvoin ja silloin tyypillinen virhe on lievä yläpurenta. Lyhytkarvaisen saksanseisojan yleisin hammaspuutos on P1 - puutos. Toiseksi yleisin hammaspuutos on P4, joita tulee esiin muutamia vuosittain. Muita hammaspuutoksia esiintyy vain satunnaisesti. Hammaspuutokset sulkevat koiran pois jalostuksesta, lukuun ottamatta kahden P1/M3 -hampaan puutosta. Tämä sulkee koiran pois myös, NUO-luokka pois lukien, KAER-kokeista, koska rotumääritelmän mukaan yllämainittuja P1- ja M3-puutoksia lukuun ottamatta, muut hammaspuutokset ovat hylkääviä virheitä.

Ylimääräisiä hampaita on jonkin verran tullut esiin. Hampaat ovat joko olleet hammasrivissä tai hammasrivin ulkopuolella. Ylimääräiset hampaat hammasrivin ulkopuolella on hylkäävä virhe ja sulkee koiran jalostuksen ulkopuolelle.

Kivesvikaisuus

Kivesvikaisen uroksen joko toinen tai molemmat kivekset eivät laskeudu vatsaontelosta normaalisti kivespussiin, tai kivekset ovat muuten rakenteeltaan epänormaalit. Kaksipuoleinen muoto (molemmat kivekset puuttuvat) on steriili, mutta toispuoleisessa muodossa (yksi kives puuttuu) uros on yleensä siitoskykyinen. Normaalisti kivekset ovat laskeutuneet noin kahdeksan - yhdeksän viikon ikäisillä pennuilla.

Kivesvika on perinnöllinen, mutta periytymistapa on epäselvä, koska eri tutkimukset ovat päätyneet erilaisiin arvioihin periytymismallista. Todennäköisempää on, että periytyminen on polygeenistä. Kivesvian periytyvyys (heritabiliteetti) on kuitenkin riittävän suuri, niin että jalostusvalinnoilla voidaan vaikuttaa sen esiintymiseen. Yhden tai molempien normaalikokoisten ja – rakenteisten kivesten puuttuminen paikaltaan kivespussista on lyhytkarvaisen saksanseisojan rotumääritelmän mukaan hylkäävä virhe. Tällainen uros on luonnollisesti myös suljettu pois jalostuksesta. (Lähde tuntematon, kopioitu edellisistä jalostusentavoiteohjelmista).

Allergia ja atopia

Atopia on elinikäinen vaiva, joka on kontrolloitavissa, muttei parannettavissa. Ruoka-aineallergia on koiralla atopiaa huomattavasti harvinaisempaa. Vain 10 % iho-oireisista koirista kärsii ruoka-aineallergiasta, jolloin koiralla on yleensä myös ruuansulatuskanavan oireita (ilmavaivat, ripuli). Atooppista tai allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Atopia on tyypillisesti nuoren aikuisen koiran sairaus ja oireet alkavat suurimmalla osalla atooppikoista 6kk – 3 vuoden iässä. Allerginen nuha, astma ja silmän sidekalvontulehdus ovat koiralla harvinaisia. Koira reagoi iholla ja atopia onkin

koiran yleisin ihosairaus. Atopiaan liittyvien toistuvien ihon bakteeri- ja hiivatulehdusten esiintymisestä on päätelty, että atooppikkokoirilla olisi puutteellisesti toimiva soluvälitteinen immuunivaste. Atopialle tyypillistä on, että oireet helpottuvat ja pahenevat kausittaisesti ainakin sairauden alkuvaiheessa. Jos oireet ovat heti alkuun jatkuvia, voidaan hyvällä syyllä epäillä ruoka-aineallergiaa aiheuttajaksi. Atooppinen iho kutisee, minkä seurauksena koira raapii ihonsa rikki. Turkki on hilseilevä ja huonokuntoinen sekä ohut tai jopa paikoin kalju. Niiltä alueilta, joissa kutina on voimakkainta, iho paksunee jatkuvan raapimisen ja kalvamisen seurauksena sekä tummuu. Muutokset paikallistuvat naamaan (huulet ja silmien ympärys), korviin, tassuihin, jalkoihin, leukaan ja vatsan alle (kainalot ja nivuset). Joillakin koirilla jatkuva kutina aiheuttaa myös käyttäytymisen muutoksia, esim. ärtyisyyttä. Toistuvat korvatulehdukset ovat eräs tavallisimmista atooppikon iho-oireista. Koiran kutinan syy on selvitettävä huolellisesti. Jos muuta selittävää syytä ei löydy ja koiralla on atopidiagnoosin tekemiseen oikeuttavat oireet, koiralle tehdään joko ihotesti tai allergiavasta-aineita etsitään verestä. Koiran atopian hoitoon käytetään monia eri hoitomuotoja. Kaikkein tärkein on allergeenialtistuksen vähentäminen esim. toistuvien pesujen ja ympäristön saneerauksen avulla. Jollei näiden toimenpiteiden ja sekundaaristen bakteeri – ja hiivatulehdusten hallinnalla päästä riittävään lopputulokseen, voidaan allergiatestin tulosten perusteella aloittaa siedätyshoito ja/tai lääkehoito. (Lähde: kennelliitto.fi)

Lyhytkarvaisella saksanseisojalla ilmenee jonkin verran taipuvuutta iho-ongelmiin ja allergisuuteen. Ruokavalion vaihtamista ja allergialääkitystä on käytetty hoitona. Vuosina 2022-2025 omistajilta on tullut 6 ilmoitusta allergia-oireista kärsivistä koirista.

Typistämättömien häntien vaurioitumisherkkyys

Lyhytkarvaisen saksanseisojan hännän toistuva vaurioituminen voi johtaa hännän amputaatioon. Koirilla esiintyy myös hännän murtumia ja katkeamisia, jonka vuoksi häntiä amputoidaan vuosittain. Jalostustoimikunta on kerännyt tietoja häntien vaurioitumisesta ja amputoisesta. Halutaan saada tietoa, ovatko tietyt sukulinjat herkempiä vaurioitumiselle kuin toiset. Yleisenä ongelmana on hännänpäiden aukeaminen ja vereentyminen metsästystilanteissa

Sydänsairaudet - Dilatoiva kardiomyopatia

Dilatoiva kardiomyopatia (DCM) on sydänlihaksen rappeutumissairaus, joka johtaa sydämen laajenemiseen ja supistumiskyvyn laskuun. Rappeutumisen seurauksena sydämen seinämät ohenevat ja veltostuvat, eikä sydän enää pysty pumppaamaan riittävästi hapekasta verta elimistön käyttöön. Dilatoivaa kardiomyopatiaa esiintyy keski- ja suurikokoisilla roduilla. Koska sairaustapaukset esiintyvät pääsääntöisesti suvuittain ja taudinkuva on kullekin rodulle tyypillinen, on dilatoivalla kardiomyopatialla geneettinen tausta. Jalostukseen käytettävien koirien säännöllisillä tutkimuksilla DCM -tapaukset voitaisiin löytää aikaisemmassa vaiheessa ja jättää pois jalostuksesta. DCM potevaa koira ei saa käyttää jalostukseen.

Dilatoivan kardiomyopatian oireet näyttävät ilmaantuvan yhtäkkiä, mutta todellisuudessa sairaus kehittyy pitkään, jopa vuosia piilevänä ilman, että koirasta näkyy mitään ulospäin. Vasta, kun elimistön korjaavat mekanismit eivät enää pysty peittämään sydämen heikkenemisestä johtuvia ongelmia, alkavat oireet näkyä. Koira laihtuu ja sen ruokahalu laskee. Se alkaa yskiä ja rasituksen sietokyky sekä liikkumishalu vähenevät. Tyypillisimmin yskää esiintyy yöllä ja aamulla levon jälkeen. Koira saattaa myös hengittää normaalia pinnallisemmin ja tiheämmin. Joskus ensimmäinen oire on elimistön hetkellisestä hapenpuutteesta johtuva yhtäkkinen pyörtyminen tai äkillisen sydämen rytmihäiriön aiheuttama kuolema, joka usein liittyy voimakkaaseen rasitukseen. Dilatoivasta kardiomyopatiasta kärsivää koira ei voida parantaa eikä sairauden kehittymistä pysäyttää, mutta laadukasta elinaikaa voidaan pidentää lääkityksen avulla. Hoitona käytetään nesteenoistolääkitystä,

verisuonia laajentavaa lääkitystä sekä sydänlihaksen supistumisvoimaa lisäävää lääkitystä. Joissakin tapauksissa tarvitaan myös sydämen lyöntirytmiiin vaikuttavaa lääkitystä. Rajua liikuntaa on syytä rajoittaa ja koiran ruokintaan on kiinnitettävä erityistä huomiota. (Lähde: Kennelliitto / ELL Nina Menna, Vetcare Oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema).

Dilatoivasta kardiomyopatiasta ei ole tullut ilmoituksia, mutta akuutteja sydänsairauksia on ilmoitettu 2022-2025 2 kappaletta. Ne voivat viitata dilatoivaan kardiomyopatiaan.

ECLE

ECLE (Exfoliative Cutaneous Lupus Erythematosus) on saksanseisojilla ja unkarinvizsloilla esiintyvä vaikea autoimmuunisairaus, joka aiheuttaa ihon hilseilyä, pigmenttikatoa, karvanlähtöä ja haavautumia. Sairaus alkaa nuorena ja vaatii usein eutanasian vakavien oireiden vuoksi. Oireina taudissa on ihon runsas hilseily, joka alkaa päästä leviten myöhemmin korviin, selkään ja koko vartalolle. Myös pigmenttikatoa (hypopigmentaatio), punoitusta, haavaumia ja väliaikaista ontumista voi esiintyä. Sairaus on perinnöllinen ja liittyy *UNC93B1*-geenin varianttiin. Sairauden kantajuus voidaan tutkia geenitestillä. Sairastuminen edellyttää, että koira on saanut sairauden aiheuttavan geenin variantin molemmilta vanhemmiltaan.

ECLEä tavataan pääsääntöisesti Amerikan mantereella, mutta Pohjoismaista tunnetaan muutamia kantajia. Vuoden 2025 roturyhmän päätöksen mukaisesti Suomessa ei saa käyttää ECLE kantajia jalostukseen. Kantajien jälkeläiset tulee testata ennen jalostukseen käyttämistä.

Muut sairaudet

Jalostustoimikunta seuraa muidenkin kuin edellä mainittujen perinnöllisten sairauksien ja vikojen esiintymistä rodussa ja tarvittaessa ryhtyy niiden vaatimiin toimenpiteisiin. Jalostustoimikunnalle on tullut omistajilta vuosina 2022-2025 ilmoituksia seuraavista sairauksista: syöpä/pahanlaatuinen kasvain 3 kpl, erilaisia autoimmuunisairauksia 15kpl (atopia suurin ryhmä 7kpl), virtsaelintensairaus 1kpl, nivelrikko 3kpl, DLE 1kpl. Mikäli todetaan, että jokin yksilö on aikaisemmissa jälkeläisissään periyttänyt poikkeuksellisen runsaasti jotain sairautta tai vikaa, tulee tällainen koira viipymättä poistaa jalostuskäytöstä.

4.3.3 Rodulla muissa maissa havaitut perinnölliset sairaudet

Jalostustoimikunnan tietoon ei ole tullut muista maista uusia perinnöllisiä sairauksia ECLE:n lisäksi. Lyhytkarvaisen saksanseisojan perinnöllinen rakkula-ihotauti (junktionaalinen epidermolysis bullosa = EBJ)) ilmenee tavallisesti saman pentueen useammalla pennulla noin neljän viikon iässä. Sairastuneella koiralla syntyy rakkuloita ihon orvaskeden tyvikalvon kohdalle. Kliinisiä oireita ovat haavaumat korvan sisäpinnalla, suussa, poskien sisäpinnalla, ikenissä ja kielessä. Pentu voi myös hikoilla, minkä jälkeen haavaumia ilmestyy anturoihin ja kynsien ympärille, ja lopulta kynnet irtoavat. Haavaumat ovat erittäin kivuliaita, eikä pentu voi liikkua normaalisti. Vaikka pentu selviäisikin, se kärsii vaikeista kasvuhäiriöistä. Rakkula-ihotautiin ei ole hoitoa, vaan koira on lopetettava. Rakkula-ihotauti on perinnöllinen sairaus. Se ei tartu koirasta toiseen, vaan siirtyy ainoastaan vanhemmilta pennuille. Sairaus ei myöskään puhkea yli kymmenen viikon iässä, joten on käytännöllisesti katsoen mahdotonta ostaa sairasta koira tai huomata aikuisen koiran sairastuneen rakkula-ihotautiin. Varsinaisen ongelman aiheuttaakin rakkulaihotaudin periytymistapa, joka voi vaarantaa koko rodun tulevaisuuden. Rakkulaihotauti periytyy Mendelin lakien mukaan resessiivisenä ominaisuutena, mikä tarkoittaa, että sairauden suhteen heterotsygotit koirat ovat itse täysin oireettomia.

Sairaus ilmenee, kun kaksi heterotsygoottista koiraa risteytetään. Tilastollisesti risteytyksestä saadaan 25% perimältään ja fenotyybiltään tervettä, 25 % sairaita pentuja, jotka eivät pysty periyttämään geeniä eteenpäin, ja 50 % fenotyybiltään terveitä koiria, jotka ovat kuitenkin geenin kantajia. Jos taas kantaja risteytetään geneettisesti terveen koiran kanssa, saadaan taas tilastollisesti 50 % uusia taudin kantajia, jotka periyttävät tautia eteenpäin. Tauti siis leviää salakavalasti, kunnes koirakannassa on niin paljon kantajia, että yhtäkkiä syntyykin paljon pentuja, joilla on kliinisiä oireita. Nykyisin junktionaalista epidermolysis bullosaa sairastavia koiria on Ranskassa, Italiassa ja mahdollisesti Yhdysvalloissa. Geenin kantajia on varmuudella ainakin Belgiassa, Alankomaissa ja Espanjassa. Tämän vuoksi onkin erittäin tärkeää muodostaa yhteinen kanta asiaan kansainvälisellä tasolla. Ranskassa geenin kantajan paljastava DNA- testi on pakollinen, jos koira on valio tai jos Ranskan LKSS-kerho suosittelee koiraa jalostukseen. Italian LKSS-kerho päättää koirien järjestelmällisestä testaamisesta lähiaikoina. (Lähde: Club Francais du Braque Allemand. Kirjallinen tiedonanto 2004. Ell Peltonen, M., 2004.)

Suomessa syntyi vuonna 2013 pentue, jossa narttu oli EBJ-kantaja. Syntyneestä kahdeksasta pennusta kuusi oli taudin kantajia ja kaksi terveitä. Tämän jälkeen ei jalostustoimikunnan tietoon ole tullut sairastuneita tai kantajia.

4.3.4 Yleisimmät kuolinsyyt

Kennelliitton ilmoitettujen syiden mukaan yleisimpiä kuolinsyitä luonnollisen kuoleman tai iäkkään koiran lopettamisen lisäksi ovat eri kasvainsairaudet ja tapaturmat. Näissäkin tapauksissa keskimääräinen elinikä kertoo, että kuolemaan johtanut sairaus on ollut melko iäkkäällä koiralla. Keskimääräinen elinikä kaikissa ilmoitetuissa tapauksissa on 9 vuotta ja 10 kuukautta, mitä on pidettävä varsin korkeana. Tämä kertoo rodun hyvästä terveystilasta - lyhytkarvainen saksanseisoja on pääsääntöisesti perusterve koira.

Taulukko 15: Kuolinsyy 2016-2025 kuolinvuoden mukaan tilastoituna

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	11 vuotta 8 kuukautta	3
Hermostollinen sairaus	8 vuotta 0 kuukautta	14
Iho- ja korvasairaudet	7 vuotta 9 kuukautta	5
Immunologinen sairaus	6 vuotta 4 kuukautta	5
Kadonnut	6 vuotta 11 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	10 vuotta 1 kuukautta	150
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	10 vuotta 1 kuukautta	36
Käyttökoira ei sovellu käyttötarkoitukseensa	6 vuotta 4 kuukautta	3
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	10 vuotta 3 kuukautta	80
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	5 vuotta 8 kuukautta	19
Luusto- ja nivelsairaus	7 vuotta 3 kuukautta	32
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	7 vuotta 11 kuukautta	32
Muu sairaus, jota ei ole listalla	6 vuotta 6 kuukautta	66
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	0 vuotta 3 kuukautta	1
Selkäsairaus	11 vuotta 2 kuukautta	9
Sisäeritysrauhasten sairaus	11 vuotta 7 kuukautta	6
Sydänsairaus	10 vuotta 8 kuukautta	25
Tapaturma tai liikennevahinko	4 vuotta 0 kuukautta	66
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	12 vuotta 8 kuukautta	241
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	10 vuotta 4 kuukautta	27
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	10 vuotta 11 kuukautta	114
Kaikki yhteensä	9 vuotta 10 kuukautta	935

Koiranet 1/2026

4.3.5 Lisääntyminen

Lyhytkarvainen saksanseisoja on hyvä lisääntymään. Kasvattajille tehdyn kyselyn mukaan suurin osa lyhytkarvaisten saksanseisojien astutuksista sujuu helposti ja luonnollisesti ilman avustamista. Yleisimmin narttu on astutettu 1-3 kertaa yhden kiiman aikana. Keskimääräinen pentuekoko Keskimääräinen pentuekoko on ollut vuosina 2021-2025 7,0-8,7 pentua.

Tiinehtymisvaikeudet

Yksittäistapauksia on ilmoitettu jalostustoimikunnalle, että narttu on jäänyt tyhjäksi. Syytä on harvemmin omistajan toimesta selvitetty, yleensä on vaihdettu urosta ja astutettu seuraavasta juoksusta uudestaan, ja käytetty mahdollisesti progesteroni määrityksiä oikean astutusajankohdan määrittämiseen. Jalostustoimikunnan tietoon on tullut vain yksittäisiä tapauksia uroksista, joiden astumat useimmat nartut ovat jääneet tyhjäksi.

Synnytysongelmat

Lyhytkarvainen saksanseisoja on hyvä synnyttäjä ja synnytysongelmat ovat harvinaisia. Kasvattajille tehdyn kyselyn perusteella vuosina 2022-2025 on ilmoitettu 4 tapausta, joissa on päädytty sektioon. Kahdessa tapauksessa nartun kohtu on kiertynyt, yhdessä pentu ollut virhetarjonnassa ja yhdessä viimeisen pennun synnytys ei ole edennyt. Pentujen hoitamiseen ei pääsääntöisesti liity lyhytkarvaisilla saksanseisojilla ongelmia ja pentukuolleisuus on pieni.

4.3.6 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Lyhytkarvainen saksanseisoja on käyttökoira. Koska sitä käytetään metsästykseen, sillä ei voi olla mitään ulkomuotoon liittyviä anatomisia piirteitä, jotka edes vähäisesti haittaavat alkuperäistä käyttötarkoitusta. Jalostuksessa ulkomuoto ohjaa terveeseen rakenteeseen.

4.3.7 Yhteenveto rodun keskeisistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Lyhytkarvainen saksanseisoja on terve rotu. Voimassa olevan PEVISAn mukaisesti seurataan rodun lonkkien ja kyynärpäiden tilaa. Rodun lonkka- ja kyynärtilanne on pysynyt hyvinä. Koska lyhytkarvaisen saksanseisoja etuosa on kovassa rasituksessa metsästyskäytössä, sen terveyden vaalimiseen halutaan kiinnittää erityistä huomiota. Sen sijaan olkanivelkuvaus on osoittanut olkapäiden OC/OCD esiintyvyyden olevan seuraamista edellyttävä asia. Olkanivelten kuvausmäärät ovat lisääntyneet, kun Kennelliitto aloitti vuoden 2021 alussa antamaan niistä lausuntoja. Olkapäiden kuvaaminen on suositus, koska oireeton koira voi olla sairas ja jalostukseen tulee käyttää vain terveitä koiria tuloksilla ei todettu tai tulkinnanvarainen. Selän synnynnäiset nikamaepämuodostumat ovat lisääntyneet ja niiden seuraaminen on tärkeää. Epämuodostumat aiheuttavat koiralle usein vinoutta ja siten rasittaa koira toispuoleisesti ja saattaa lyhentää koiran käyttöikä. Lyhytkarvaisille saksanseisojille suositellaan selän LTV ja VA tutkimista.

Lyhytkarvainen saksanseisoja on hyvä lisääntymään, eikä rodussa ole yleensä astutus- tai astumisvaikeuksia ja synnytykset tapahtuvat pääosin luonnollisesti.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

YLEISVAIKUTELMA: Jalo ja sopusuhtainen koira, jonka rakenne ilmentää voimaa, kestävyyttä ja nopeutta. Hyvä ryhti, sulavat ääriviivat, kuiva pää, oikea-asentoinen häntä, tiivis ja kiiltävä karvapeite sekä maatavoittavat ja tasapainoiset liikkeet korostavat koiran jaloutta.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA: Rungon pituuden tulee olla hieman säkäkorkeutta suurempi.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Vahva, tasapainoinen, luotettava ja hillitty, ei hermostunut, arka eikä aggressiivinen.

PÄÄ: Kuiva, selväpiirteinen, ei liian kevyt eikä liian raskas. Pään voimakkuus ja pituus ovat sopusuhteissa runkoon ja sukupuoleen.

KALLO-OSA: Riittävän leveä ja loivasti kaartuva; niskakyyhmy on hieman havaittavissa; otsauurre ei ole liian syvä; kulmakaaret ovat selväpiirteiset.

OTSAPENGER: Vain hieman erottuva.

KIRSU: Hieman ulkoneva. Sieraimet ovat riittävän suuret, leveät ja liikkuvat. Kirsun perusväri on ruskea, mustilla ja mustapäistärillä kuitenkin musta; lihanvärinen tai täplikäs kirsu sallitaan ainoastaan pohjaväritään valkoisilla koirilla.

KUONO-OSA: Pitkä, leveä, syvä ja voimakas, jotta koira kykenee kantamaan riistaa oikein. Sivulta katsottuna kuononselkä on hieman kupera vaihdellen jalosta kyömystä vain loivasti kaartuvaan. Kyömy on uroksilla voimakkaampi. Täysin suora kuononselkä ei ole niin näyttävä, mutta kuitenkin hyväksyttävä. Painunut (kovera) kuononselkä on vakava virhe.

HUULET: Tiiviit, eivät liian riippuvat, hyvin pigmentoituneet. Huulilinja on kirsusta alaspäin lähes pystysuora jatkuen loivana kaarena kohtuullisen selvään suupieleen.

LEUAT / HAMPAAT / PURENTA: Leuat ovat voimakkaat. Täydellinen, säännöllinen ja täysihampainen leikkaava purenta, jolloin yläetuhampaiden tulee tiiviisti koskettaa alaeetuhampaiden etupintaa ja hampaat ovat leukoihin nähden lähes kohtisuorassa. Hammaskaavion mukaisesti 42 tervettä hammasta.

POSKET: Vahvat ja lihaksikkaat.

SILMÄT: Keskikokoiset, eivät ulkonevat eivätkä syvällä sijaitsevat. Ihanneväri on tummanruskea. Silmäluomet ovat tiiviit.

KORVAT: Kohtalaisen pitkät, ylös ja leveästi kiinnittyneet, tylppäkärkiset, sileät ja tiiviisti päämyötäiset, eivät kiertyneet. Korvalehdet eivät ole liian paksut eivätkä liian ohuet ja ne ulottuvat eteen vedettyinä suunnilleen suupieleen.

KAULA: Pituudeltaan suhteessa koiran kokonaisuuteen, tasaisesti säkää kohti levenevä. Niska on hyvin lihaksikas ja hieman kaareva. Tiivis kaulanahka.

RUNKO

YLÄLINJA: Suora ja hieman laskeva.

SÄKÄ: Selvästi erottuva.

SELKÄ: Kiinteä ja lihaksikas. Okahaarakkeiden tulee olla lihasten peitossa.

LANNE: Lyhyt, leveä, lihaksikas ja suora tai hieman kaareva. Selkä liittyy lanteeseen sulavasti ja kiinteästi.

LANTIO: Leveä, riittävän pitkä ja lihaksikas, ei jyrkästi laskeva vaan hännän tyveä kohti vain loivasti viettävä.

RINTAKEHÄ: Leveyttään syvempi, eturinta on selvästi erottuva ja rintalasta mahdollisimman pitkälle taakse ulottuva. Rintakehä ulottuu kyynärpäiden tasolle. Kylkiluut ovat selvästi kaareutuneet, rintakehä ei ole litteä eikä tynnyrimäinen. Takimmaisesta kylkiluusta ulottuvat pitkälle taakse.

ALALINJA JA VATSA: Kuiva ja hieman kohoava kaartuen tyylikkäästi kohti takaosaa.

HÄNTÄ: Ylös kiinnittynyt, tyvestä vahva ja kärkeä kohti oheneva, keskipitkä; koiran metsästyskäyttöä varten ty pistetty noin puoleen pituuteen. (Huom. Suomessa ty pistyskielto.) Häntä on levossa riippuva, liikkeessä vaakasuora, ei liian korkealle selkälinjan yläpuolelle kohoava eikä voimakkaasti kaareutunut. (Maissa, joissa laki kieltää häntien ty pistämisen, häntä jätetään luonnollisen pituiseksi. Ty pistämättömän hännän tulee ulottua kintereisiin ja olla joko suora tai hieman sapelimaisesti kaartunut.)

RAAJAT

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Eturaajat ovat edestä katsottuna suorat ja yhdensuuntaiset, sivulta katsottuna selvästi rungon alla.

LAVAT: Lapaluut ovat viistot, taakse sijoittuneet ja tiiviisti rungonmyötäiset. Lihakset ovat vahvat ja kuivat. Hyvä lapaluun ja olkavarren välinen kulmaus.

OLKAVARRET: Mahdollisimman pitkät; lihaksikkaat ja kuivat.

KYYNÄRPÄÄT: Rungonmyötäiset, eivät kuitenkaan liian tiiviit; kauas taakse sijoittuneet, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset. Hyvä olkavarren ja kyynärvarren välinen kulmaus.

KYYNÄRVARRET: Suorat ja riittävän lihaksikkaat. Luusto on vankka, ei liian järeä.

RANTEET: Voimakkaat.

VÄLIKÄMMENET: Eivät pystyasentoiset, välikämmenen ja kyynärvarren välinen kulmaus on erittäin pieni.

KÄPÄLÄT: Muoto vaihtelee pyöreästä soikeaan; varpaat ovat tiiviisti yhdessä ja riittävän kaarevat ja niissä on vahvat kynnet. Päkiät ovat lujat ja kestävä. Käpälät ovat yhdensuuntaiset, eivät sisään eivätkä ulos kiertyneet seistessä eikä liikkeessä.

TAKARAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Takaraajat ovat takaa katsottuna suorat ja yhdensuuntaiset. Hyvät kulmaukset ja voimakas luusto.

REIDET: Pitkät, leveät ja lihaksikkaat. Hyvä lantion ja reisiluun välinen kulmaus.

POLVET: Voimakkaat ja hyvin kulmautuneet.

SÄÄRET: Pitkät, lihaksikkaat ja jänteikkäät. Säären ja välijalan välinen kulmaus on hyvä.

KINTEREET: Voimakkaat.

VÄLIJALAT: Pystysuorat ja voimakkaat.

KÄPÄLÄT: Kuten etukäpälät.

LIIKKEET: Maatavoittavat; voimakas takaraajan työntö ja sitä vastaava etuaskel. Raajat liikkuvat suoraan ja yhdensuuntaisesti. Koiran asento on ryhdikäs. Peitsaus ei ole toivottavaa.

NAHKA: Tiiviisti rungonmyötäinen ja poimuton.

KARVAPEITE

KARVA: Lyhyttä ja tiheää, karhean ja kovan tuntuista. Päässä ja korvissa karva on ohuempaa ja lyhyempää, hännän alapuolella se ei ole merkittävästi pitempää. Karvapeitteen tulee peittää iho kauttaaltaan.

VÄRI:

- Yksivärinen ruskea.
- Ruskea, jossa vähäisiä valkoisia tai pilkullisia merkkejä rinnassa ja raajoissa.
- Tumma ruskeapäistärökkö, jossa ruskea pää ja ruskeita laikkuja tai pilkkuja. Tällaisen koiran pohjaväri ei ole ruskea valkoisin karvoin eikä valkoinen ruskein karvoin, vaan karvapeite koostuu ruskeiden ja valkoisten karvojen lämpimästä sekoituksesta. Käytännön metsästyksessä tämä maaston väri on arvokas ominaisuus. Takaraajojen sisäpinnan ja hännän kärjen karvapeite on usein vaaleampaa. - Vaalea ruskeapäistärökkö (kimo), jossa ruskea pää ja ruskeita laikkuja tai pilkkuja; laikut voivat myös puuttua. Valkoisia karvoja on enemmän kuin ruskeita.
- Valkoinen, jossa ruskea pää ja ruskeita laikkuja tai pilkkuja.
- Musta väri voi esiintyä ruskean tilalla samoina vivahteina tai päistärökkönä.
- Keltaiset kulomerkit sallitaan.
- Läsi, otsapiirto ja täplikkäät huulet sallitaan.

KOKO

SÄKÄKORKEUS: Urokset 62 - 66 cm, nartut 58 - 63 cm.

VIRHEET:

Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen.

- ryhdittömyys ja puutteellinen sukupuolileima
- liian lyhyt kuono-osa
- liian raskaat tai liian niukat huulet
- yhteensä kahden hampaan puuttuminen neljästä P1 ja kahdesta M3 hampaasta
- liian vaaleat tai keltaiset petolinnun silmät
- liian pitkät, liian lyhyet tai liian raskaat korvat; liian kapeasti kiinnittyneet tai kiertyneet korvat
- löysä kaulanalusnahka

- lievästi köyry selkä
- liian lyhyt lantio
- liian syvä rintakehä
- asennoltaan liian korkealla selkälínjan yläpuolella oleva tai voimakkaasti kiertynyt häntä
- sisään- tai ulospäin kiertyneet kyynärpäät tai käpälät
- ahtaat tai leveäasentoiset eturaajat
- jäykät takaraajat
- lievä lánkisäärisyys, lievä pihtikinttuisuus
- lievästi ahdas takaosa.

VAKAVAT VIRHEET:

- kömpelö, lymfaattinen tai raskasluinen rakenne
- voimakas otsapenger
- lihanvärinen tai täplikäs kirsu (paitsi valkopohjaisilla koirilla)
- suippo kuono tai kovera kuononselkä
- tasapurenta tai osittainen tasapurenta (tasapurenta sallitaan yli nelivuotiailla yksilöillä, mikäli se johtuu ikääntymisestä ja purenta on aiemmin näyttelyssä todettu oikeanlaiseksi)
- selvä köyryselkä tai lievä notkoselkä
- huomattava puutos rinnansyvydessä; heikosti kehittynyt eturinta; liian litteä tai tynnyrimäinen rintakehä
- voimakkaasti sisä- tai ulkokierteiset kyynärpäät
- pehmeät tai liikaa periksi antavat ranteet
- pystyt välikämmenet
- voimakas pihtikinttuisuus tai voimakas lánkisäärisyys sekä seistessä, että liikkeessä
- takakorkeus
- hajavarpaisuus, litteät käpälät
- kömpelöt liikkeet
- yli 2 cm:n poikkeamat säkäkorkeudesta.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- selvästi virheellinen sukupuolileima
- useamman kuin yhteensä kahden hampaan puutos neljästä P1 ja kahdesta M3 hampaasta; yhden tai useamman muun hampaan puutos; näkymättömissä olevat hampaat luetaan puuttuviksi mikäli niitä ei ole todettu aiemmissä näyttelyissä tai kokeissa
- ylä-, ala- tai ristipurenta kaikkine välimuotoineen
- ylimääräiset hampaat, jotka eivät sijaitse hammasrivissä
- kitalaki- ja huulihalkio
- hyvin löysät silmäluomet, ulko- tai sisäkierteiset silmäluomet (ektropium tai entropium), kaksinkertaiset silmäripset (distichiasis)
- voimakkaasti notko selkä tai selkärangan epämuodostumat
- epämuodostunut rintakehä (esim. erittäin lyhyt ja voimakkaasti kuroutunut)
- takaraajojen kannukset
- kaikki luonneviat. Vihaisuus ja sairaalloiset piirteet ovat hylkääviä virheitä.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit

Taulukko 16: Rodun näyttelykäynnit 2021-2025

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 5-7 kk	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0 tulosta
Pentuluokka 7-9 kk	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0 tulosta
Junioriluokka	64% (775 tulosta)	30% (361 tulosta)	4% (54 tulosta)	1% (9 tulosta)	0% (4 tulosta)	1% (14 tulosta)	1217 tulosta
Nuorten luokka	65% (220 tulosta)	28% (94 tulosta)	6% (19 tulosta)	1% (2 tulosta)	0% (1 tulosta)	1% (3 tulosta)	339 tulosta
Avoin luokka	65% (863 tulosta)	27% (361 tulosta)	7% (92 tulosta)	0% (3 tulosta)	1% (10 tulosta)	1% (7 tulosta)	1336 tulosta
Käyttöluokka	72% (297 tulosta)	23% (93 tulosta)	3% (14 tulosta)	0% (1 tulosta)	1% (4 tulosta)	0% (2 tulosta)	411 tulosta
Valioluokka	95% (139 tulosta)	4% (6 tulosta)	1% (1 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	146 tulosta
Veteraaniluokka	91% (172 tulosta)	6% (12 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	1% (1 tulosta)	2% (3 tulosta)	188 tulosta
Yhteensä	68% (2466 tulosta)	25% (927 tulosta)	5% (180 tulosta)	0% (15 tulosta)	1% (20 tulosta)	1% (29 tulosta)	3637 tulosta

Näyttelykäyntien perusteella voidaan todeta, että ulkomuoto on rodussa kunnossa. Erinomainen ulkomuoto on ollut 68 % näyttelyissä esitetystä koirista. Käyttöluokassa esitettyjen koirien osalta tämä prosentti on vielä korkeampi - 72 %. Rodun harrastajien tunnuslauseeksi onkin vakiintunut kokeneen kasvattajan motto: "Kauniilla koiralla on mukava metsästää."

Rodun koirien jalostustarkastukset

Mannermaisten kanakoirien vuotuisen nuorten koirien jalostuskatselmukseen Junkkariin osallistuu vuosittain 80 - 120 koiraa. Vuonna 2025 Junkkarin KAER-kokeeseen osallistui 116 lyhytkarvaista saksanseisoojaa, joista 47 koiraa palkittiin. Ulkomuotokatselmukseen osallistui v. 2025 yhteensä 108 lyhytkarvaista saksanseisoojaa, joista erinomaisen arvosanan kokonaiskuvasta laatuarvostelussa sai 42 koiraa, erittäin hyvä 49 koiraa ja hyvä 14 koiraa. Kaksi sai hylätyn arvosanan, toisella syynä P2 + P4-hammaspuutos ja toisella ristipurenta. Useana vuonna ulkomuototuomarit ovat Junkkarin ulkomuotokatselmuksessa kiinnittäneet huomiota etuosaan ja turhan suoriin etukulmauksiin. Ulkomuototuomarit ovat esittäneet huolensa metsästyskoiran kestävyydelle, jos etuosa on liian suora. Kasvattajia on pyydetty kiinnittämään tähän huomiota jalostusvalinnoissa.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Lyhytkarvaisen saksanseisoojan ulkomuoto ja rakenne vastaa rodun käyttötarkoitusta. Näihin kahteen seikkaan on myös jalostuksessa kiinnitetty huomiota, varsinkin koirien oikeanlaiseen luuston rakenteeseen. Käyttökäyttökoirana lyhytkarvaisen saksanseisoojan omistajalle terve rakenne on ensiluokkaisen tärkeää. Oikeanlainen rakenne lisää koiran kestävyyttä myös metsästyksessä.

4.4.4. Yhteenveto rodun ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Näyttelytulosten ja jalostustarkastusten perusteella voidaan todeta että rodun ulkomuoto on kunnossa. Rodun omat ulkomuototuomarit ovat esittäneet huolenaiheensa turhan suorista etukulmauksista, ja asiaan pyritään kiinnittämään huomiota, ja tiedottamaan kasvattajille, että huomioisivat tämän jalostusvalinnoissaan.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Lyhytkarvaisen saksanseisoojan voimassa oleva jalostuksen tavoiteohjelma on voimassa 1.1.2022 - 31.12.2026. Rodun ensimmäinen tavoiteohjelma tuli voimaan 1.1.1995.

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Jalostukseen on käytetty pääasiassa sekä KAER-kokeissa, että näyttelyissä hyvin palkittuja koiria. On tärkeää, että jalostukseen käytettävät koirat olisivat sekä näyttelyissä että koekentillä testattuja rotunsa hyviä edustajia. Viime vuosina koepalkittujen koirien jalostuskäyttö on lisääntynyt. Vuonna 2025 rekisteröidyistä koirista 82%:ssa yhdistelmissä molemmat vanhemmat ovat koepalkittuja. Kaikkien yhdistelmien kohdalla tuonti- tai ulkomaisten koirien käyttöpuolen tuloksista ei ole tietoa.

Taulukko 17a): käytetyimmät jalostusurokset 2016-2025; jälkeläisten HD ja ED

	Uros	Synt. vuosi	Pennut		Lonkat		Kynnärnivelet		Sairas			
			Pentueet	Yhteensä	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
1	FI KVA FI MVA PISPANMÄEN VISKI	2014	9	58	28	1	48 %	4 %	28	2	48 %	7 %
2	FI MVA CHARLESWOOD SAM	2014	7	55	19	3	35 %	16 %	18	3	33 %	17 %
3	RUDOLF VOM GEESTMOOR	2018	6	54	19	2	35 %	11 %	19	0	35 %	0 %
4	FI MVA FI KVA-KAER TALLYHO YARD	2016	7	54	30	0	56 %	0 %	29	0	54 %	0 %
5	J-20 BACCHUS VON DER NORDHOOP	2019	7	51	13	0	25 %	0 %	12	1	24 %	8 %
6	FI KVA SE KVA M-21 M-22 JOKILAKIAN OAMI	2014	7	45	20	0	44 %	0 %	18	1	40 %	6 %
7	NATAN DI SAN FIORANO	2018	6	44	3	0	7 %	*	3	1	7 %	*
8	FI KVA SE KVA HAUGTUN'S HFE PRO	2012	6	43	14	0	33 %	0 %	14	0	33 %	0 %
9	YLISAKIAN CETU	2019	5	41	18	2	44 %	11 %	18	0	44 %	0 %
10	RO MVA RO JMVA BOND MAKOLSKI	2015	6	38	6	0	16 %	0 %	6	0	16 %	0 %
11	PRINZ VOM THEELSHOF	2010	5	36	30	2	83 %	7 %	30	0	83 %	0 %
12	GRANDO VOM SOPHIENTAL	2020	4	35	16	0	46 %	0 %	16	0	46 %	0 %
13	FI KVA FI MVA YLISAKIAN AUGUSTINO	2014	3	34	15	1	44 %	7 %	15	0	44 %	0 %
14	FI MVA RIPMARKENS MOTO	2019	5	34	5	0	15 %	0 %	5	0	15 %	0 %
15	FI KVA LEPPIRINTEEN LATE-LAHTARI	2021	7	34	10	0	29 %	0 %	10	0	29 %	0 %
16	FI MVA CHARLESWOOD RAYMOND	2013	4	33	10	0	30 %	0 %	8	0	24 %	0 %
17	FI KVA MYRÄKKÄLÄN HC REMU	2014	4	33	20	2	61 %	10 %	20	0	61 %	0 %
18	RAMONES MOON EYES	2017	4	33	16	1	48 %	6 %	16	0	48 %	0 %
19	FI MVA NIGEL OBERON HAUS	2014	5	33	23	3	70 %	13 %	23	1	70 %	4 %
20	DOCENT VOM HOLTVOGT	2021	6	33	7	0	21 %	0 %	7	0	21 %	0 %

Taulukko 17b): käytetyimmät jalostusnartut 2016-2025; jälkeläisten HD ja ED

	Narttu	Synt. vuosi	Pennut		Lonkat		Kynnärnivelet		Sairas			
			Pentueet	Yhteensä	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
1	BACCARA DK VENATOR D'URSUS	2016	4	39	7	0	18 %	0 %	7	0	18 %	0 %
2	FI KVA KATAJAKANKAAN AF HILDA	2013	4	37	16	1	43 %	6 %	12	0	32 %	0 %
3	STALLOGAISA'S TE JETTA	2013	4	35	11	0	31 %	0 %	11	0	31 %	0 %
4	QUINZY ZE STIPEK	2014	4	35	28	0	80 %	0 %	28	1	80 %	4 %
5	FI KVA SYSIÄSSÄN TINAKENKÄTYTÖ	2016	4	31	25	0	81 %	0 %	25	0	81 %	0 %
6	FI MVA FI VMVA YLISAKIAN ADALFIINA	2014	3	30	19	0	63 %	0 %	19	0	63 %	0 %
7	AFRICA DK VENATOR D'URSUS	2016	4	29	9	1	31 %	11 %	9	0	31 %	0 %
8	LYSTLUNDS ROMA	2019	3	29	20	0	69 %	0 %	20	0	69 %	0 %
9	ALAVANMAAN FATIMA	2019	3	29	4	1	14 %	25 %	4	0	14 %	0 %
10	FI MVA FI KVA ERÄÄMUN DEBI	2015	2	28	20	0	71 %	0 %	20	2	71 %	10 %
11	FI KVA MERACUS MELODIE	2017	4	28	7	0	25 %	0 %	7	0	25 %	0 %
12	FI MVA FI KVA YLISAKIAN BALLERINA	2017	4	27	10	2	37 %	20 %	10	1	37 %	10 %
13	BALLADE VOM SCHNEPFENHAIN	2012	3	26	18	0	69 %	0 %	18	0	69 %	0 %
14	FI MVA TAKA-TAPIOLAN IRA	2017	3	26	9	1	35 %	11 %	9	0	35 %	0 %
15	FI MVA CHARLESWOOD SAMANTHA	2014	2	25	6	0	24 %	0 %	5	0	20 %	0 %
16	KATAJAKANKAAN BEATRICE	2014	4	25	9	1	36 %	11 %	9	0	36 %	0 %
17	KAPPAHEGYI IZABELLA	2018	2	25	6	1	24 %	17 %	6	0	24 %	0 %
18	FI KVA FI MVA MERACUS KSENIA	2016	3	24	12	0	50 %	0 %	12	0	50 %	0 %
19	FI MVA ERÄÄMUN GERI	2019	2	23	11	1	48 %	9 %	11	1	48 %	9 %
20	ARANYHEGYALJAI BONA	2014	2	22	6	0	27 %	0 %	6	0	27 %	0 %

Taulukoista voidaan todeta, että kun jalostukseen käytetään terveitä ja tutkittuja koiria, on suurin osa jälkeläisistäkin terveitä luuston osalta. Yksittäistapauksia kuitenkin tulee terveiden vanhempien jälkeläisistä. Lyhytkarvaisten saksanseisojien kasvattajat seuraavat yleensä tarkkaan terveystilastoja, ja jos yksittäiselle urokselle tai nartulle tulee useissa jälkeläisissä terveysongelmia, koiran jalostuskäyttö lopetetaan tai ainakin sen käytöstä keskustellaan.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Jalostuksen tavoiteohjelman tavoitteet ovat toteutuneet lukuun ottamatta tavoitteita, että kaikki jalostukseen käytetyt koirat olisivat palkittu sekä näyttelyssä, että rodunomaisessa kokeessa ja täyttäsivät jalostuskoiran perusvaatimukset. Lisäksi lonkka- ja kyynärkuvausmäärät eivät ole lisääntyneet toivotulla tavalla. Toisaalta suositus jalostuskoirien olkanivelten kuvaamisesta on kantanut hedelmää: viimevuosina lähes 90% lonkka- ja kyynärkuvatuilta koirilta on kuvattu myös olkanivelet.

Joissain tapauksissa tuontiurokset herättävät mielenkiintoa uuden veren saamiseksi. Usein ne ovat tyypistettyhäntäisiä, joilla ei ole oikeutta osallistua KAER-kokeeseen tai näyttelyyn, minkä vuoksi niistä ei valitettavasti ole kokeiden muodossa testattua tietoa.

Lonkka-, kyynär-, ja olkanivelten kuvausmäärän lisäämisessä kasvattajat ovat avainasemassa. Heidän tulisi ohjata pennunottajat viemään koiransa kattaviin luustokuvauksiin, jotta riittävä tietoa olkanivelten osalta saataisiin PEVISAn edellyttämien lonkkien ja kyynärpäiden kuvauksen ohessa tietoa jalostuksen käyttöön.

Tavoite Toimenpide Tulos

Geenipohjan laajentaminen tuonneilla ja hyvätasoisilla ulkomaisilla jalostusuroksilla. Yhteistyötä jalostusurosten löytämiseksi ulkomaisten sisarjärjestöjen kanssa on lisätty. Ulkomaisten urosten käyttö on lisääntynyt ja tuontien määrä on kasvanut.

Sukusiitos pysyy alhaisella tasolla. Urossuosituksissa on pyritty alhaiseen sukusiitosasteeseen. Sukusiitosaste on pysynyt matalana.

Luonne pysyy terveenä ja rodunomaisena. Luonteesta on kerätty tietoa kokeissa ja näyttelyissä. Luonteet ovat pysyneet hyvinä.

Kaikki jalostukseen käytetyt koirat ovat palkittuja sekä KAER kokeessa, vastaavassa rodunomaisessa käyttökokeessa muissa maissa, että näyttelyssä. Ilman koetulosta pentuetta suunnittelevia on kehoitettu käymään KAER-kokeessa. Pennunottajille on saatavissa tietoa pentueiden laatueroista. Joitakin pentuja syntyy myös palkitseemattomille koirille.

Rodun lonkka- ja kyynärkuvausmäärät kasvavat. Tiedottaminen lonkka- ja kyynärkuvien tärkeydestä. Lonkkakuvausmäärät eivät ole nousseet, käytännössä kaikilta kuvatuilta koirilta kuvataan myös kyynärnivelet.

Olkanivelten kuvausmäärä lisääntyy. Tiedottaminen olkanivelen kuvaamisen tärkeydestä. Olkanivelten kuvausmäärät ovat kasvaneet viimeisen viiden vuoden aikana lähes olemattomasta jopa yli 40% ikäluokasta.

Terveysilmoitusten määrä kasvaa. Sähköinen terveystilasto. Terveystilastot ovat lisääntyneet.

Jalostustarkastuksien ja ulkomuotoarvostelujen lisääminen Junkkarissa ja näyttelyissä. Kasvattajien motivointi tuoda pentueita jalostustarkastukseen ja näyttelyihin. Junkkari- ja näyttelykäynnit ovat lisääntyneet.

Jalostukseen käytettävät koirat täyttävät rodun perusvaatimukset ja suositukset. PEVISA- määräykset. Kuvausmäärät ovat lonkka- ja kyynärkuvausten osalta kohtuullisella tasolla, olkanivelen ja selkäkuvausten määrät ovat lisääntyneet annetun suosituksen perusteella.

Avoin yhteistyö jalostustoimikunnan, kasvattajien ja harrastajien välillä lisääntyy. Sähköinen terveysilmoitus käyttöön. Terveysilmoituksen kautta on saatu enemmän tietoa koirista, sekä kasvattajilta että omistajilta.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Viimeisten kuuden vuoden aikana jalostukseen käytetyistä uroksista on noin puolet ollut joko tuontikoiria tai ulkomaisia koiria. Tämä on lisännyt rodun monimuotoisuutta ja geenipohjaa. Koronavuosina kotimaisten koe- ja näyttelypalkittujen urosten käyttö lisääntyi, mutta edelleen niitä jää myös jalostuksen ulkopuolelle. Jalostukseen käytetyistä nartuista hieman alle 20% on tuontikoiria, mikä omalta osaltaan laajentaa rodun geenipohjaa.

Jalostuspohjaa tulisi edelleen kasvattaa erityisesti käyttämällä laajemmin sekä rodun kotimaista kantaa, että laadukkaita ulkomaalaisia koiria. Erityisesti kotimaassa kokeisiin ja näyttelyihin osallistuneiden koirien osalta on paljon tietoa koirien käyttöominaisuuksista, terveydestä, rakenteesta ja luonteesta

Käyttäytyminen ja luonne

Lyhytkarvainen saksanseisoja on luonteeltaan avoin ja sosiaalinen. Arkojen, häiritsevän äänekkäiden tai vihaisten yksilöiden käyttämistä jalostukseen tulee ehdottomasti välttää. Hyväluonteinen ja hermorakenteinen koira on yhteistyökykyinen ja on helppo kouluttaa.

Käyttöominaisuudet

Tavoitteena on säilyttää lyhytkarvainen saksanseisoja monipuolisena metsästyskoirana. Jalostustoimikunta jatkaa tiedon keräämistä koirien käyttöominaisuuksista tilastoimalla KAER – kokeita ja tuloksia ja niiden kautta saatua tietoa jalostukselle. Pyrkimyksenä on lisätä koekäyntien määrää, jotta kattavasti saataisiin tietoa eri yhdistelmien jälkeläisten käyttöominaisuuksista. Yhä useampi koiranomistaja koirineen tulisi saada koekentälle.

Terveys ja lisääntyminen

Tavoitteena on terve, kestävä metsästyskoira, joka työskentelee väsymättömästi metsästäjän apulaisena. Geneettistä pohjaa laajentamalla on mahdollisuus säilyttää rotu terveenä ja elinvoimaisena. Terveystietoja pyritään saamaan terveystietokyselyn kautta yhä enemmän. Lonkka- ja kyynär- ja olkapääkuvausten, sekä selkäkuvausten määrää pyritään nostamaan suositusten avulla.

Ulkomuoto ja rakenne

Rotumääritelmän mukaisesti lyhytkarvaisen saksanseisojan tulee olla jalo ja sopusuhtainen koira, jonka rakenne ilmentää voimaa, kestävyyttä ja nopeutta. Hyvä ryhti, sulavat ääriviivat, kuiva pää, oikea-asentoinen häntä, tiivis ja kiiltävä karvapeite sekä maatavoittavat ja tasapainoiset liikkeet korostavat koiran jaloutta. Tavoitteena on kiinnittää jalostuksessa huomiota koiran etuosan suoruteen, jotta se kestäisi rasitusta paremmin. Tavoitteena on rodun ulkomuodon ja rakenteen säilyttäminen ja jopa parantaminen (etupään osalta).

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Rodun kannassa yksittäisen jalostuskoiran käytöllä on selvä vaikutus. Suuri osa lisääntymiskäisistä koirista on hyvin läheistä sukua toisilleen ja on tärkeää, että jalostuskelpoisia koiria käytetään mahdollisimman tasaisesti. Suomessa lyhytkarvaisen saksanseisijan vuosittainen pentuemäärä on vaihdellut nykyisellä ohjelmajaksolla 24–37 välillä. Tuonnit ovat ilahduttavasti lisääntyneet ja jakaantuneet yhä useampiin maihin. Nartulle pitää yrittää löytää ominaisuuksiltaan mahdollisimman hyvä uros, joka täydentää nartun ominaisuuksia. Käyttöominaisuuksien ja ulkomuodon on oltava testattu ja kunnossa.

Luonteen on oltava rodunomaisen tasapainoinen, rauhallinen, luoksepäästävä ja hyväntahtoinen vieraillekin ihmisille. Terveiden pitää olla kunnossa. Sukutaulujen tulee sopia yhteen. Sukusiitosaste ei tulisi olla enempää kuin 6,25 % vähintään 5 sukupolven mukaan laskettuna. Kasvatustyössä tulee aina pyrkiä rodun keskitasoa parempaan tulokseen. Tähän pitäisi pyrkiä esimerkiksi niin, että jalostukseen käytetään rodun keskiarvoa parempia koiria. Geenipohjan kannalta on kuitenkin tärkeää, että aina ei etsitä huippukoira, vaan omalle koiralle sopivaa yksilöä. Mittareina käytetään KAER – tuloksia, näyttelytuloksia ja terveystutkimustuloksia. Luonteen osalta koiran omistaja on paras asiantuntija ja hänen tulee arvioida koiraansa rehellisesti.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle. Yksittäisen koiran jalostuskäyttö on rajoitettu 55 pentuun. Viimeinen rajan ylittävä pentue rekisteröidään kokonaan. Saman yhdistelmän uusimista ei suositella. Jalostuskoirille tulisi saada jälkeläisnäyttöjä ennen seuraavaa astutusta. Nuorten urosten jälkeläismäärä tulisi pitää kohtuullisena, erityisen tärkeää tämä olisi tuontikoirien osalta. Suosituksena voitaisiin pitää esimerkiksi, että ennen kolmen vuoden ikää uroksella olisi enintään 2 astutusta. Näin vältetään mahdollisten perinnöllisten ongelmien kertyminen kantaan.

Luustokuvaukset. Päivitettävän PEVISAn mukaan sekä lonkat että kyynärpäät on kuvattava. Lonkkakuvausten raja-arvoon B ja kyynärkuvien 0. Lisäksi olkanivelen, selän ja lanneristinikaman kuvaaminen on myös suositeltavaa. Suositellaan, että kahta B-lonkkaista koiraa ei yhdistetä jalostuksessa ja että jalostusyhdistelmän yhteenlaskettu indeksiluku on vähintään 195.

Silmät. Koiraa, jolla on todettu kirurgista toimenpidettä vaativa entropium, ei suositella käytettäväksi jalostukseen. Mikäli koiran vanhemmilla tai sisaruksilla on todettu silmänsairaus, suositellaan, että jalostukseen käytettävä sukulainen tutkitaan silmien osalta.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Jalostustoimikunta pyrkii aktiivisesti löytämään uutta jalostusmateriaalia kasvattajille. Tehdään yhteistyötä naapurimaiden sisarjärjestöjen kanssa ja vaihdetaan tietoja. Jalostustoimikunta seuraa luonteiden kehitystä Junkkari-tapahtumasta, KAER – kokeista ja näyttelyistä tulleiden luonne- ja käytösmerkintöjen kautta. Kannustetaan kasvattajia tuomaan kasvattejaan Junkkari – tapahtumaan arvioitavaksi pentueittain, jotta saataisiin kokonaiskuva vuosikerrasta. Pyritään informoimaan kasvattajia siitä, mitä lisätietoa koetuloksen lisäksi KAER-koekertomuksista voidaan koirasta ja käyttöominaisuuksista saada.

Innostetaan kasvattajia aktivoimaan pennunomistajia käymään koirineen lonkka-, kyynär-, olkanivel- ja selkäkuviin, jotta luuston terveystieto lisääntyisi. Esitetään yhteenvetoja, jotta lonkka- kyynär- ja olkanivelten ja selän terveystilanteen kehitystä voidaan seurata.

Informoidaan terveystietojen ilmoittamisen tärkeydestä. Pyritään aktivoimaan sekä kasvattajia, että harrastajia antamaan koiristaan terveysilmoituksia. Sähköisen terveysilmoituksen avulla voidaan nopeasti kerätä tietoa rotumme koirien terveydentilan muutoksista.

Junkkarin jalostustarkastukseen panostetaan käyttämällä rodun hyvin tuntevia tuomareita. Tapahtumasta pyritään tekemään miellyttävä koiratapahtuma, joka houkuttelee nuorten koirien omistajat tuomaan koiransa esille ja jatkossakin osallistumaan KAER-kokeisiin.

Seurataan koe- ja näyttelytuloksia, jotta voidaan arvioida koirakannan tilaa.

Jalostustoimikunnan ja harrastajien yhteistyötä pyritään tiivistämään ja tekemään jalostustoimikunnan työtä tutuksi. Rodun harrastajien yhteishenkeä ja yhteistyötä pyritään kehittämään ja ylläpitämään vuosikokouksen yhteydessä pidettävässä roturyhmäkokouksessa, jossa käydään läpi ajankohtaisia asioita ja voidaan tarvittaessa puuttua ongelmiin.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet.

Lyhytkarvainen saksanseisoja on metsästyskoira, jonka tehtävä auttaa metsästäjää riistan saamiseksi. Metsästyskäytön väheneminen on haaste lyhytkarvaisen saksanseisojan jalostukselle. Lisäksi metsästyksen vastainen ilmapiiri voi vähentää metsästysmahdollisuuksia. Rotu on suosittu myös muussa harrastustoiminnassa metsästyskäytön ulkopuolella, joten hyviä jalostusyksilöitä voi jäädä löytymättä. Terveys - ja luonneongelmien mahdollinen ilmaantuminen voisi vähentää rodun suosiota. Geenipoolin kaventuminen toisi ongelmia jalostukseen. Kasvattajien tulisi olla sitoutuneita yhteisiin jalostustavoitteisiin.

Lyhytkarvaisen saksanseisojan pääasiallinen tehtävä on metsästys, joten pennun ottajien tulee olla metsästyksestä kiinnostuneita henkilöitä ja metsästäjiä, jotka ovat valmiita kouluttamaan koiransa metsästyskäyttöön. Kasvattajat ovat tässä avainasemassa. He voivat ohjata harrastajat rodunomaisiin kokeisiin ja näyttelyihin ja SSK:n alueyhdistysten toimintaan mukaan.

Tiedonsaanti on helpottunut internetin myötä, joten ulkomaisen jalostusmateriaalin löytäminen on helpompaa. Lisäksi yhteistyö ulkomaisten sisarjärjestöjen kanssa on lisääntynyt, joka helpottaa uuden jalostusmateriaalin löytymistä. Henkilökohtaisten suhteiden lisääminen ulkomaisiin harrastajiin tuo lisää tietoa ja yhteistyö tuo tuloksia. Lisääntyvän tiedon avulla pennun ottajan on helpompi vertailla kriittisesti pentueiden mahdollisia ominaisuuksia.

Varautuminen ongelmiin

Terveydellisten ongelmien välttämiseksi lyhytkarvaisen saksanseisojan geenipoolia ei saa supistaa. Keinoina ovat tuonnit, ulkomaisten jalostusurosten käyttö ja maassa olevan jalostusaineksen laaja käyttö. Jalostustoimikunta seuraa kotimaan ulkopuolella tapahtuvaa kasvatustyötä ja kasvattajien halutessa pyrkii löytämään koirakantaamme sopivia jalostusyksilöitä. Sukusiitosasteen tulisi pysyä mahdollisimman alhaisena. Terveystietoja pyritään saamaan terveystieteiden kautta, jotta mahdollisesti rotuamme uhkaavat terveysongelmat huomioidaan nopeasti. Avoin terveystietojen välitys koiranomistajien, kasvattajien ja jalostustoimikunnan välillä on ensiarvoisen tärkeää. Riittävä tiedonsaanti metsästysominaisuuksista, luonteesta ja ulkomuodosta on jalostustyön kannalta välttämätöntä. Kasvattajaa tulee innostaa ohjaamaan uudet harrastajat KAER - kokeisiin ja näyttelyihin.

Junkkari – tapahtumassa monet kasvattajat pyrkivät saamaan koko pentueen jalostuskatselmukseen ja koekentälle. Koko pentueen arvioiminen samanlaisissa olosuhteissa antaa kasvattajalle tietoa kasvatustyönsä onnistumisesta. Samalla se antaa arvokasta tietoa jalostukselle.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosittain toistuvat toiminnot ja tapahtumat.

Osallistutaan Junkkari-tapahtuman järjestelyihin, pidetään vuosikokouksen roturyhmän kokous, osallistutaan rodun erikoisnäyttelyn järjestelyihin, kootaan ja tilastoidaan terveystietoja sekä KAER-koetuloksia, pidetään yllä jalostusrekisteriä ja jalostusuroslistaa, annetaan urossuosituksia ja ylläpidetään pentuvälitystä

Seurataan olkanivelen oc-tilanteen ja selkänikamien epämuodostumien kuvaustulosten kehittymistä. Tiedotetaan jäsenistöä ja kasvattajia olkaniveliä ja selkien kuvaamissuosituksista ja sen tärkeydestä.

Seurataan tutkimustuloksia ja käydään ne läpi vuosittain SSK:n roturyhmässä. Lähetetään kysely sairas-tuloksen saaneiden oireettomien koirien omistajille koiran terveydentilasta ja sairauden vaikutuksesta metsästyskäyttöön.

Pohditaan tulosten perusteella jatkotoimienpiteitä PEVISA:n ja JTO:n jatkoon suhteen - osallistutaan Saksanseisojakerho ry:n jalostustarkastuksen kehittämiseen ja toteutukseen.

Kehitetään ja ylläpidetään kansainvälisiä yhteyksiä.

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksia seurataan tässä jalostuksen tavoiteohjelmassa kuvatulla tavalla laatimalla vuosikertomus kerhon vuosikokouksen roturyhmälle.

7. LÄHTEET

Koiranet, Saksanseisojakerhon tietokanta, Ruotsin kennelliiton tietokanta, Norjan kennelliiton tietokanta (Norjan jalostusneuvojan kautta), Saksan kennelliiton tietokanta, Zuchtbuch Deutsch Kurzhaar JG 128, kennelliitto.fi verkkosivut

8. LIITTEET